

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

45 årg

Nr 2/2013

Ur innehållet: John Kilaka, Karagweföreningen 30 år, Bagamoyo Jamatkhana, Tumaini syprojekt, Karagosi, Böcker

TIDNINGEN HABARI

utges av
SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org
Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
Eva Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88, mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Folke Strömberg tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2013

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	300 kr
Familjemedlem exkl HABARI	50 kr
Ungdomsmedlemskap	150 kr
Prenumeration HABARI	250 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(Äldre nummer pris efter överenskommelse)
Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

2/02 AIDS, IT, JOHA Trust	4/07 Flyktingar
3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
4/02 Slavrutten, ekonomisk reform	2/08 Bildkonst
1/03 Lake Victoria med kringområde	3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
2/03 Kilimanjaro	4/08 Makondeskulptur, Kina, WIOMSA
3/03 Stödorganisationer, Tingatinga	1/09 SVETAN 40 ÅR
4/03 Urbanisering	2/09 Parlör, politiska makten, slaveri
1/04 Lokala språk och kulturer	3/09 Biståndshist., Tumaini, livshist.
2/04 Musik	4/09 Klimat och energi
3/04 Gruvnaeringen	1/10 Musik
4/04 HIV / AIDS	2/10 Kibaha Education Center
1/05 Resor, turism	3/10 Hälsa
2/05 Forskning	4/10 Litteratur
3/05 Konst och kultur	1/11 Ungdom, Karagwe, ELCT mm
4/05 Demokrati och utveckling	2/11 Hållbar utveckling
1/06 Lake Victoria, ny regering mm	3/11 MV Liemba, forskarnätverk mm
2/06 Alkohol	4/11 Flora och Fauna
3/06 Kvinnors villkor	1/12 Självständigheten 50 år
4/06 Utbildning	2/12 Joha trust & Mama Barbro mm
1/07 Swahilikulturen	3/12 Mänskliga rättigheter
2/07 Jordbruk	4/12 Företagsamhet
3/07 Investeringspolitik mm	1/13 Kvinnliga förebilder

Omslagsfoto: Karagweföreningen.

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Myran Grafiska, Varberg 2013, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2—Habari 2/2013

SVETAN

www.svetan.org
www.facebook.com/SvenskTanzaniska
BOX 22003
104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org
Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

E-post: styrelsen@svetan.org

Johanna Andersson, ordförande
tel 073 - 04 02 238

Johanna Bergsten, vice ordf.
tel 070 - 34 72 129

Fredrik Gladh, sekreterare
tel 08 - 64 70 887

Helena Honkanen, kassör
tel 0709 - 40 00 56

Lars Asker, ledamot, Habari
Emma Kreü, ledamot
Heléne Mikui-Lindh, ledamot
Rehema Prick, ledamot
Liisa Riihimäki, ledamot
Monica Johansson, suppleant
Harriet Rehn, suppleant
Daniel Rusana, suppleant
Helena Stigsson, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg
Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin
Övermorjärv 14, 952 93 KALIX
tel mob 070-22 55 057

Torbjörn Klaesson
Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick
Åtorps Björkv 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée
Mariedalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Tumaini Children's Center
Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

TANZANIAS AMBASSAD

tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
E-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDEN

J. Bergsten och J. Andersson

På årsmötet den 13 april sågs flera nya och gamla styrelsemedlemmar och andra medlemmar. Jag, Johanna Andersson, är glad att jag fått förtroendet som ordförande och kommer tillsammans med vice ordförande Johanna Bergsten att hålla i styrelsearbetet kommande år. Johanna Bergsten är ny i styrelsen men har varit aktiv i Svetans Forskningsnätverk sedan starten. Vi planerar att ha ett delat ordförandeskap. Att hjälpas åt känns roligt och vi tror att vi kan tjäna tid och minska på stress genom att dela ordföranderollen.

Riktigt välkomna ska ni som är nya i styrelsen känna er; Helena Honkanen, Emma Kreü och Monica Johansson. Roligt också att många från den tidigare styrelsen finns kvar! Tack till alla er som bidrar till att Svetan behåller sin energi och för arbetet framåt. Ett speciellt tack till förra ordföranden Fredrik Gladh för ditt finfina arbete och mångaåriga engagemang.

I Tanzania är det ökade motsättningar inom politiken, bland annat kring den nya konstitutionen och religiösa motsättningar. Samtidigt ger den ökande Internettillgången nya förutsättningar för information att sprida sig, vilket har gjort journalister mer utsatta. Vi följer med både spänning och tillförsikt utvecklingen i Tanzania.

Får ni idéer eller har funderingar/frågor gällande stort eller smått så hör gärna av er till oss svetan@svetan.org.

Johanna Andersson
Johanna Bergsten
ordförare i Svetan

Tanzaniadag i Danderyds församling

Söndagen den 28 april arrangerade Danderyds församling en Tanzaniadag med John Kilaka. Dagen innan ledde han en uppskattad workshop där man fick måla Tingatingatavlor.

Under april månad var det utställningar i Danderyds, Eds, Spånga-Kista och Österåker-Östra Ryds församlingar med tavlor av flera konstnärer från *Tingatinga Cooperative Society* i Dar. Under vernis-sagen den 7 april i Danderyd medverkade Abdallah Saidi Chilamboni, ordförande i kooperativet samt även några afrikanska musikanter.

De fyra församlingarna stödjer på olika sätt flera lutherska församlingar i Moshiorrådet.

Utbildning för kvinnor, mjölkutdelning till skolbarn, trädplantering och snickeriutbildning är några av de projekt som stöds.

Under Tanzaniadagen var det en separatutställning med John Kilakas tavlor. Han målade en tavla inför publik och berättade sedan livfullt historien bakom motivet. Bilden är avsedd att ingå i en kommande bok av John. Han samlar tra-

ditionella berättelser och en del av dessa gör han böcker av.

John medverkande på bokmässan i Göteborg 2010 och har sedan dess varit här flera gånger, senast i september 2012 med bl a en utställning på Just Africa vid Slussen i Stockholm. (Se Habari 1/13 o 4/12)

På bokmässan knöt han kontakt med konstnären och illustratören Petra Szabo som resulterat i ett intensivt samarbete. John har lett workshops både i Sverige och i Moshitrakten där Danderyds församling har en omfattande samarbete med lutherska församlingar.

Under Tanzaniadagen bjöds på sopp-lunch och fika. Det fanns bokbord och diverse hantverk och CD-skivor att köpa. Solcellslampa med laddare för en mängd mobiltelefoner och datorer samt den prisbelönande soldrivna vattenrenaren Solvatten visades också.

Petra Szabo

John och Petra har tagit initiativ till ett nytt projekt inom Moshigruppen i Danderyds församling, Reading Clubs på för- och grundskolor i Moshitrakten. De organiserar workshops med berättelser, målning och läsning, utgivning av barnböcker som det är stor brist på mm.

Petra och John kommer under maj hålla flera workshops på skolor i Stockholmstrakten. En Afrikadag i Skarpnäck och en workshop på Skansen står också på programmet.

I höstas kom Petras "Välkommen till min by" på svenska och swahili, översatt av Overa Sahlberg. Overa var till i höstas präst i Klarakyrka i Stockholm och driver nu flera barnhem och skaffar fram foster-föräldrar till föräldralösa barn i Tanzania tillsammans med sin man Carl-Erik.

Petra gav under 2012 ut en serie barnböcker med parallelltext på svenska och flera invandrarspråk. Den senaste boken Petra illustrerat som nyligen kom ut var mycket hemlighetsmakeri runt, "Prinsessan Estelles bönbok" Det var ett drygt arbete men Petra är mycket glad över att fått utföra det.

Moshigruppen

År 1978 började vänskapen mellan två präster, Kennedy Kisanga, luthersk präst från Tanzania och Magnus Lidbeck, tidigare präst i Svenska kyrkan i Danderyd, och deras familjer under en utbildning i Selly Oak, Birmingham i England. Magnus var sedan missionär i Tanzania under några år. Då började också utbyten mellan Kennedys och Danderyds församlingar som resulterade i gemensamma projekt.

Danderyds församling samverkar med de församlingar och organisationer där Kennedy Kisanga är präst eller har ett personligt inflytande. De är idag Fukeni församling på slutningen till Kilimanjaro, Chekereni församling på slätten nedanför berget och organisationen

Informationsskärm om John Kilaka. På bordet information om Svetan och en bunt Habari som snabbt tog slut.

Foto: L. Asker

Fortsättning ►

John Kilaka berättar sagan om Kungen, den skickliga spelmannen och hans trogna hustru som han just målat inför publik.

Foto: L. Asker

Foto: Petra Szabo

Lars Paulson berättar om Moshigruppens arbete och presenterar kvinnorna som under hösten skall arbeta med projekten på plats. Från vänster: Ida Grimstedt, Emma Edner och Sara Lindstrand.

Foto: L. Asker

Mjölkutdelning i en av de sju skolor som får mjölk från Fukuimejeriet.

Foto: Moshigruppen

► *Agape Learning Center* som ligger i Kiboriloni i utkanten av staden Moshi.

Tack vare samarbetet får idag kring 3 000 barn mjölk två gånger i veckan genom det mejeri som startats i Fukuini. Och tack vare andra projekt får en rad människor tillgång till utbildning. En yrkesskola i Chekereni har påbörjat utbildning av sömmerskor och snickare, mekanikerutbildning är nästa steg. I samband med ett trädplanteringsprojekt får både barn och vuxna utbildning i miljöfrågor. Dessutom utbildas kvinnor om sina rättigheter, ekonomi, hälsa och odling och barn till medellösa får gå på förskola.

Pågående projekt: Trädplantering; Förskolor; Yrkesskolor; Kvinnogrupper; Ut-

bildning för kvinnor; Sollampor; Mjölksprojekt; Vattenprojekt; Reading Clubs.

Om detta berättade Lars Paulson och han berättade också att man nyligen fått ett anslag från en stiftelse för att arbeta med barns utbildning och hälsa och att det troligen kan bli fortsatt stöd. Det blir betydligt utökad verksamhet vilket också medför mera arbete med rapportering och uppföljning. Samtidigt skall man genom nyligen bildade projektkommittéer utöka det demokratiska inflytandet bland församlingsmedlemmarna i Tanzania. För att under sommaren utvärdera föreslagna projekt för stiftelsepengarna är två unga kvinnor, Emma Edner och Ida Grimstedt på väg till Tanzania för att med berörda

grupper försöka få fram bästa användning av de pengarna. I höst kommer en annan ung kvinna i Moshigruppen, Sara Lindstrand att göra en förstudie på solenergi i Chekereni. En förstudie för pastörisering med solvärme i mejeriet pågår.

Partnership in Learning

Som fristående men samarbetande med Moshigruppen finns en förening för utbildning av kvinnor, *Partnership in Learning*, PiL.

Ur stadgarna: Föreningens uppgift är att

- förmedla information om mänskliga rättigheter
- visa på samband mellan könsdiskriminering och fattigdom

- stödja utbildning som förbättrar kvinnans villkor
- samla in pengar till utbildningsprojekt
- främja utbyte av kunskap och erfarenhet.

Tanzania har en modern lagstiftning om kvinnors rättigheter men kunskapen om den är dåligt spridd, speciellt bland kvinnor.

PiL samarbetar med *Agape Learning Center* i Moshi som har en omfattande kurs- och seminarieverksamhet på kristen grund (Grekiskans Agape kan översättas som Gudomlig kärlek).

PiL finansierar kurser där kvinnor får information om sina juridiska rättigheter i familj och samhälle, exempelvis att man ärver och kan äga mark, något som man traditionellt inte gjort och vilket har lett till ett mycket hårt liv för änkor Samtidigt ingår information om hälsofrågor som

Aids och HIV, bokföring och ekonomi för småföretag, mikrolån etc.

Styrelsen under ledning av Mick Lidbeck har i år utökats med två personer som arbetar med en ny ansökan om projektpengar från Forum Syd. Redovisning och ansökan är en tung arbetsuppgift för en liten förening.

PiL passade på att hålla sitt årsmöte under Tanzaniadagen.

Lars Asker

Mera information:

Lars Paulson 08-755 86 88 eller
larse.p@telia.com

www.danderydsforsamling.se
Mick Lidbeck 0739 81 65 00 eller
mick.lidbeck@telia.com
www.partnershipinlearning.se

Ordföranden Mick Lidbeck och viceordföranden Kerstin Harling-Huss berättar om Partnership in Learning.

Foto: L. Asker

Workshop med John Kilaka

Moshigruppen hade bjudit in till en workshop med John Kilaka den 27 april. Ett trettiootal personer hade hörsammat inbjudan och en ateljé hade skapats i Danderyds församlingshems källare. Vi var väl ett tjugotal barn och vuxna som målade efter instruktioner av John. Han hade tagit fram förlagor från *Tingatinga tales* och visade även på blädderblock hur man enkelt ritar en noshörning och en apa. Vi började med att måla en bakgrund med breda penseldrag. Det var en mycket kreativ skara församlade och det blev fantastiska resultat. John hjälpte till när vi körde fast och det var kul att få blanda färger och låta fantasin flöda. Moshigruppen bjöd på hemlagad äppelkaka och chokladkaka med vaniljsås och vispgrädd.

På övervakningen kunde vi beundra Johns tavlor. Denna gång har han gjort en serie "barnkammartavlor" med motiv från sina barnböcker. Vidare visade han några större verk med sin speciella teknik som gör att man ser mer och mer ju längre man studerar dem. Det är alltid en rörelse och en berättelse i alla hans tavlor.

Text och foto: **Eva Löfgren**

Från folk till folk

Texten nedan utgör kap 7 i skriften ”Från folk till folk” av Åsa Wedin och Anette Henning utgiven 2012 till Karagweföreningens 30-årsfirande.

Vår gemensamma strävan efter ökad jämlikhet och en mer ekologiskt hållbar utveckling i Karagwe har varit en röd tråd som genomsyrat all verksamhet under dessa dryga 30 år. Så här i backspeglarna kan vi också se att kunskap varit en viktig del i samarbetet under alla år. Runt de två grundpelarna, jämlikhet och ekologiskt hållbar utveckling, har kunskap utbytt och skapats. Genom utbildning i form av seminarier och kurser av olika slag har människor mötts och tillsammans utvecklat kunskap.

Förmedla, utbyta och skapa kunskap

Flera av de personer som är knutna till KARADEA (Karagwe Development Association) har deltagit i kurser och utbildningar både i Tanzania, i övriga Afrika och i Europa. Flera har bidragit till att den kunskap som skapats inom KARADEA har förts vidare.

Men det är verkligen tal om ett kunskapsutbyte mellan två folk. Ett exempel på det är att arbetet med Karagweföreningen och samarbetet med KARADEA också har varit en källa till inspiration och kunskap för de av oss i styrelsen som arbetar med forskning och utbildning. Exempel från Karagwe har kunnat användas i undervisningen, och erfarenheten har varit viktig vid handledning av magistrander och doktorander. Under den gångna 30-årsperioden har inte mindre än sex magisteruppsatser och två doktorsavhandlingar skrivits runt projektet.

Resultat från detta har exempelvis använts vid Högskolan Dalarna där en magisterutbildning i *African Studies* har byggts upp och där exempel från forskning i Karagwe presenteras jämsides med forskning från andra håll i Afrika. Ett ytterligare doktorandarbete bedrivs just nu av Caroline Nielsen, som intresserar sig för den sociala effekten av ett PV-hybrid-system vid vår samarbetspartner *Ihushi Development Centre* och handledare är en av Karagweföreningens styrelseledamöter, Anette Henning.

Vi kan också nämna vårt ömsesidiga utbyte med Evarist Ng'wandu, som tog sin magisterexamen vid SERC,

Högskolan Dalarna, och sedermera blev chef för CAMARTEC i Arusha. De forskningsprojekt som genomförts direkt inom KARADEA:s arbete har rört utveckling av vedsnåla spisar, soltorkning av kaffe och frukt, samt solenergilampor. Dessutom har ett antal personer haft KARADEA som bas för att bedriva forskning i Karagwe. För tunisiern Chaibi Thameru blev arbetet med att utveckla bättre torkmöjligheter för kaffe och frukt i Karagwe en introduktion till forskning i Afrika. Han kom 2003 med sin avhandling *Greenhouse systems with integrated water desalination for arid areas based on solar energy* vid SLU i Uppsala.

KSTF:s (Karagwe Solar Training Facility) dåvarande chef Philbert Beyanga tog sin magisterexamen vid Högskolan Dalarna 2008 med uppsatsen *Small PV lamps for rural areas in Tanzania—A focus on female usage*.

Själv fick jag, Åsa Wedin, möjlighet att bedriva forskning som doktorand i Karagwe 1999–2003. Under fem fältstudier om cirka två månader vardera samlade jag material till en avhandling i lingvistik med inriktning mot tvåspråkighet vid Stockholms universitet: *Literacy Practices in and out of School in Karagwe: The case of primary school literacy education in rural Tanzania*. Där studerade jag hur människor använde skrift i Karagwe och försökte hitta vägar att utveckla läs- och skrivundervisningen i Karagwe så att barnen skulle lära sig sådant de hade mer nytta av på ett effektivare och mer demokratiskt sätt. Under den tid jag hade möjlighet att göra mina fältstudier i Karagwe var det flera studenter som tog chansen att göra mig sällskap för att genomföra sina egna uppsatsstudier. Den första var Åsa Lundquist som läste till hälsorådgivare vid Högskolan i Kristianstad. Hon skrev sin kandidatuppsats om förebyggande hälsovård i Karagwe år 2000. Därefter kom två blivande ingenjörer vid Högskolan i Skövde 2003. Slutligen var det Anna Brolén och Anna Cullfors, två lärarstudenter vid Högskolan i Gävle, som skrev sin magisteruppsats 2006 om undervisningen i Karagwe: *Learning, but in which language?: the second language acquisition*

situation in primary schools in Tanzania concerning language of instruction.

I avhandlingen skriver jag bland annat en hel del om Karagwes historia och om utbildningshistoria i Tanzania. Studien gjordes på åtta av KARADEA:s medlemsskolor. Om någon är intresserad av att läsa avhandlingen finns den på <http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:191315> och jag kan även skicka ett exemplar av boken till den intresserade.

Kommunicera och samarbeta

En viktig nyckel till att samarbetet mellan Karagweföreningen och KARADEA har blivit så pass långvarigt, och att vi har lyckats genomföra så pass mycket av det vi föresatt oss, har varit den dialog vi haft möjlighet att genomföra på gräsrotsnivå. Här har Gunilla Niwongs och Åsa Wedins gedigna kunskaper i swahili varit ovärderliga och haft stor betydelse för projektets framgång. Att bygga upp och driva en verksamhet av den storlek som det handlar om i detta fall, genom två organisationer som drivs på så skilda villkor som Karagweföreningen och KARADEA, är inte enkelt. Under de första 20 åren var den praktiska kommunikationen ett stort problem. Ett brev som sändes från Sverige nådde Karagwe först efter en till två veckor. Det betyder att ett svar sällan kunde komma snabbare än efter en månad. Telefon installerades på KARADEA:s kontor i Kayanga först i slutet på 80-talet men telefonlinjerna har alltid varit mycket opålitliga. Kursgården i Omurushaka, där den mesta av verksamheten sker, fick inte tillgång till telefon förrän en bit in på 2000-talet då telefonlinje drogs till staden. När möjligheter till att använda internet och e-post kom, vilket skedde när telefonlinjen drogs, förbättrades kommunikationsmöjligheterna avsevärt även om möjligheterna till uppkoppling än idag, 2012, är mycket osäkra.

Det innebär att de personliga besök som medlemmar i Karagweföreningen haft möjlighet att göra i Karagwe har varit en grund för samarbetet. Under åren är det otaliga gånger som vi i Sverige suttit och beklagat oss över att vi fått för lite information från de olika projekten. När sedan någon av oss haft möjlighet att resa ner har vi alltid blivit positivt överraskade över att så mycket har genomförts.

Ofta har mycket mer än planerat genomförts, om än inte alltid på det sätt som vi i Sverige hade tänkt oss. Då har det varit viktigt att vi medlemmar i de två föreningarna har kunnat lyssna på varandra. Just förmågan att ha en aktiv dialog där vi svenskar aktivt har sökt oss ut till byarna och kvinnogrupperna och gett oss tid att sitta ner och lyssna både på kvinnorna, på deras män och på ledarna inom KARADEA och där våra tanzaniska vänner har visat stor vilja att lyssna på oss och ha förståelse för att vi saknar mycket kunskap om hur saker och ting fungerar i regionen, är nog den viktigaste faktorn bakom att hela verksamheten har kunnat få så goda resultat. Själv kommer jag särskilt ihåg de otaliga gånger jag kommit hem till Paskazia, ledaren för kvinnogrupperna, och varit upprörd över att något inte skedde så snabbt som jag ville. Det kunde exempelvis handla om att kvinnorna inte fick möjlighet att göra sina röster hörda i den utsträckning vi tyckte. Då lyssnade alltid Paskazia lugnt på mig och när jag hade avreagerat mig sa hon tålmodigt: "Du förstår Åsa, det måste få ta lite tid. Vi måste gå lite långsamt fram med männen. Allt kan inte ändras på en gång men du ser ju själv att det är så mycket som har ändrats och hela tiden är det något nytt som sker. Vi måste vara lite tålmodiga." Och där kan jag ju se att hon alltid hade rätt. När vi svenskar lugnade ner oss och lät det hela få ta tid så skedde ju stora förändringar, kanske inte över en vecka men väl år för år.

Avslutande fundering

Under de mer än tre decennier som gått sen starten är det väldigt mycket som har hänt. Det är lätt att i första hand tänka på de materiella förändringar som skett i Karagwe. Samtidigt är nog de förändringar viktigare ändå som skett med oss själva, vi som deltagit i arbetet, tack vare detta samarbete. Vi är så många i Sverige som fått ytterligare ett perspektiv på tillvaron genom att ibland se saker ur en annan synvinkel. Genom att vi har utbytt tankar och erfarenheter under så lång tid har det funnits möjlighet till mer varaktig förändring som berör oss själva, vår syn på vad som är väsentligt i livet så som att få tillfällen att skratta tillsammans, att lyssna på varandra och att bry oss om varandras olika sorger och vedermödor. De två grundpelare som Karagweföreningen byggdes på,

jämlikhet och ekologisk utveckling, är lika väsentliga idag. Även om projekt av olika slag har avlöst varandra har dessa hela tiden varit centrala i arbetet, såväl från svenskt som från tanzaniskt håll. Samtidigt som vi ibland har haft diskussioner om enskilda frågor har vi från bägge håll alltid varit överens om detta. Visserligen kan vi från en svensk synpunkt se annorlunda på hur jämlikhet bör tillämpas än de som lever i det starkt hierarkiska Karagwe men det har alltid gått att mötas i en gemensam handlingsplan.

Så här i backspegeln kan man fundera på om en bidragande orsak till att samarbetet har kunnat vara så länge, skulle kunna vara att vi faktiskt har befunnit oss geografiskt långt ifrån varandra och bara haft begränsade möjligheter till att kommunicera. Man kan undra hur utvecklingen av samarbetet hade sett ut om vi exempelvis hade haft svenska volontärer arbetande på plats i Karagwe exempelvis under uppbyggnadsskedet. Så här i efterhand kan man nog ändå tänka att det kanske inte hade kunnat fungera så här länge i så fall. Kanske just det

faktum att man i Karagwe har haft väldigt starkt inflytande över den praktiska utformningen av enskilda projekt är en av de faktorer som bidragit till projektets hållbarhet?

Den 40-sidiga skriften i A4-format kan beställas för 100 kr från Åsa Wedin awe@du.se.

Eventuellt kommer hela texten att ligga ut på Högskolan i Dalarnas hemsida.

De senaste åren har Karagweföreningen haft svårt att få ihop en styrelse och inför årsmötet 2013 fanns förslag på att lägga ner föreningen. Flera av eldsjälarna som varit med från början orkar inte längre och flera har avlidit. Nu blev det ändå en ny styrelse men mycket av kunskap, personliga kontakter och kontinuitet har gått förlorade.

Sewa Haji Paroo built the first Jamatkhana prayer hall on the East African coast in Bagamoyo, a large building near the sea.

Ismaili Jamatkhana in Bagamoyo

As a little girl growing up in Mombasa, I first heard of Bagamoyo from our neighbour, Kassamali Paroo. He told us Bagamoyo meant, "I left my heart there." When slaves boarded dhows to be sold at the slave market in Zanzibar, Bagamoyo was the last place they stood on African soil and the slaves said they left their hearts there, knowing they would never return. Bagamoyo had a mysterious sound and held some magical lure for me as a child. It seemed far away and exotic. But Kassamali Paroo talked about the town as home because he had been born there. Kassamali's grandfather was Sewa Haji Paroo, the "Uncrowned King of Bagamoyo."

Sewa Haji Paroo had employed young Alidina Visram* when he first came to the coast of Africa. In turn, Alidina Visram had employed my grandfather, Hasham Jamal, as a trader in Kenya. Trade had begun in Bagamoyo and my grandfather had carried on trading in Kenya.

The first Jamatkhana

It was also in Bagamoyo where Sewa Haji Paroo, an Ismaili, built the first East African mainland Jamatkhana, a prayer hall for Shia Muslims. The Ismailis

also formed an Aga Khan Council in Bagamoyo.

I asked my friend Cynthia Salvadori** what had happened to the Jamatkhana in Bagamoyo. She had done research on the old Ismaili settlements and people. She told me she had visited Bagamoyo in 1967 and found it derelict and almost abandoned.

In 2007 the opportunity arose for me to go to Dar es Salaam. Finally I might make it to Bagamoyo and fulfil a life-long dream to see the famous old town where people had left their hearts. I persuaded Zulobia Dhallal to take me to Bagamoyo, which had recently been declared a *World Heritage Site*.

We drove on a new tarmac road. Many of the houses along the road were three-storey buildings, often with bright blue roofs, a sharp contrast to the bright red of the flamboyant trees. Bagamoyo was not the derelict place Cynthia had seen in 1967.

Early schools

We noticed many schools with children laughing and playing. Pioneers like Sewa Haji Paroo and the Catholic Mission had promoted education by building schools,

hiring competent teachers and developing the curriculum. The school built by Sewa Haji Paroo was freshly whitewashed, with the blue roofing so popular in the region.

Is there a Khoja mosque?

In Bagamoyo we asked our young guide to take us to the jamatkhana.

"The what?" he asked.

We walked up and down the few narrow sandy streets of the old part of the town, asking about the Jamatkhana.

"Is there a mosque in this area?" We were guided to a new mosque with a minaret, not the old prayer hall we were searching for.

Finally I asked a young man, "*Kuna misikiti ya Khoja? Is there a Khoja mosque?*"

He took us immediately to a plain stone two-storey building on the seaward side of the town, conspicuous only by its size, and its red roof. The facade was broken only by a large wooden double door, with a small door inset on one side. We clanged the handsome brass knocker, then gave a little push and the door opened. We bent down and entered. Suddenly it was marvellously cool.

* Alidina Visram came as a young poor boy to Zanzibar but moved soon to Bagamoyo where he quickly advanced from shop-assistant to become a wealthy trader. He pioneered and established trading-posts all over East Africa. When the railway reached Lake Victoria in 1901 he had already ships there ready to distribute and collect goods for the harbour and railway. Visram also introduced money-economy in inland East Africa by bringing boxes of Rupees from India. Red.

**Cynthia Salvadori is a well-known Kenyan who has written several books, among others a very interesting book "Through open doors: A view of Asian Cultures in Kenya" comprising some 90 communities, associations and sects. Red.

We passed the sadris, the woven palm-frond prayer mats, and the red and green flag of the Ismailis, all rolled up.

The Jamatkhana had a large wooden double door, with a small door inset on one side. We clanged the handsome brass knocker, then gave a little push and the door opened.

We saw tombstones etched in Gujarati.

Several local families occupied their own small areas of the ground floor. Women cooked the midday meals over charcoal jikos, while a few men and small children reclined in the cool of the yard. One of the women introduced herself as the caretaker's wife.

We walked out into the garden infused with the fragrance of elang-elang, their narrow yellow petals so delicate that even picking them bruised them. There were guava trees too, laden with pink-fleshed fruits, and white-flowering jasmine climbing up the walls.

As we made our way towards the sea, we passed the graveyard. There were many tombstones here, all on land donated by Sewa Haji Paroo. Each stone had the name of the person, the date of the death and a small prayer, all hand-carved in Gujarati. Some tombstones began with Bismillah in Arabic; others began with Ya Ali Madad in Gujarati followed by the date of birth and death. I had never seen tombstones etched in Gujarati. I later discovered Sewa Haji Paroo had also donated the land for the graveyard in

Mombasa, and there, too, are similar old Gujarati inscriptions.

We returned to the building and the caretaker's wife led us up the broad stairs to the prayer hall, passing the *sadrirs*, the woven palm-frond prayer mats, all rolled up, and the red and green flag of the Ismailis, also rolled up.

Sense of history

As we stood on the balcony, looking out over the azure of the Indian Ocean, we felt a sense of history, the voyage of our ancestors coming to this continent full of hope for the future and fear of the unknown.

I thought back to the formation of the first Aga Khan Council, the first births, deaths and marriages. Did the bride and groom bend as they entered this cool passage to their new life? Or did they approach the jamatkhana from the sea front, their marriage party, the *jaan*, behind them, singing and dancing? What were the real lives of the people who had stood here looking over the elang-elang trees breathing in the scent of the jasmine and

the aroma of the pink guavas, so rare and so sweet.

Many cultures have met, integrated, and have left their heart in Bagamoyo—including the Ismailis and their Jamatkhana, a faded but still imposing structure.

Shariffa Keshavjee

This article was first published in the magazine "Old Africa" No 35, June-July 2011, published by Kifaru Educational and Editorial, Kenya.

Jama'at Khana

(literally: "congregational place") is an amalgamation derived from the Arabic word jama'a (gathering) and the Persian word khana (house, place). It is a term used by various Muslim communities around the world to denote a place of gathering. In East Africa have the Ismaili Aga Khan followers large Jama'at Khanas used every day not only for religious purposes but as place to meet and eat and for ceremonies.

Tillbaka igen som sjuksköterska

Julia Kempe arbetade som volontär och sjuksköterska i Arusha för drygt ett år sedan. Hon och hennes kollega Sandra Haldén berättade om sina erfarenheter i Habari nr 3/2012. Nu är Julia tillbaka i Tanzania för att arbeta som sjuksköterska på Selian/ALMC Hospital i Arusha.

Försöker få en skymt av Afrikas högsta berg, vid inflygningen till Kilimanjaro flygplats, men sikten är skymd bland molnen. Det är mitt på dagen och solen står högt, värmen slår emot oss nyanlända något bleka västerlänningar.

Torrtid

Det är september 2012 och två månader kvar till en av Tanzanias två regnperioder. Landskapet som breder ut sig utanför taxins fönster är därför kargt och torrt med skiftningar i brunt. Enstaka blommor har lärt sig konsten att hushålla med näring och lyser upp med fantastiska färger kring bilvägen. En bekant lukt av bränd plast och avgaser sprider sig från bildörrens öppna fönster. Chauffören kör ryckigt och kryssar mellan lastbilar, bilar, människor och vagnar. För ett år sedan åkte jag och min kollega hit med stor förväntan och nervositet för att arbeta som volontärer på ett privat sjukhus som sjuksköterskor. Vi stannade i två månader. Det var vårt första möte med Afrika vilket utmynnande i stor kärlek till landet och framför allt till människorna och en längtan tillbaka. I taxin minns jag denna komplexa värld fylld av glädje, sorg, humor, sjukdom, musik, fantastisk natur, rikt djurliv och mänsklig värme. Med spänning ska jag nu påbörja ett nytt äventyr här, men denna gång inte som volontär.

Hitta bostad och arbete

Första veckorna går åt till flitigt letande efter lägenhet och arbete. Jag hittar en möblerad tvårumslägenhet i ett tryggt område i utkanten av Arusha, Njiro. Innanför grindarna möts man av bilden av en amerikansk förort, fler grå tvåvånings parhus i cement i rader och fyra stora lägenhetskomplex. Genom goda vänner i Sverige, paret Erland och Elisabeth Hillby, tar jag kontakt med Dr Mark Jacobson, director på Selian/ALMC Hospital. Han är amerikan och kom till Tanzania 1985. Sjukhuset öppnade i december 2008 och tillhör den evangelisk-lutheranska kyrkan i Tanzania. Man erbjuder en holistiskt grundad vård där sjuksköterskan utför alla omvårdnadssysslor kring patienten.

På många sjukhus i Arusha tar familjerna hand om de sjuka och tvättar, matar och vårdar. På Selian finns det besöks-tider som måste hållas för att underlätta sjuksköterskornas arbete. Efter tre år har sjukhuset nått en större stabilitet, både finansiellt och personalmässigt och har fått en erkänd roll i det tanzaniska samhället. På Selian träffar jag Mr Kent Thompson, *nurse consultant* och får en rundvandring på sjukhusets alla avdelningar. Sjukhuset är rent och välplanerat. En vacker trädgård finns på innergården för patienterna.

Operation Bootstrap Africa

Under besöket berättar Mr Kent om ett spännande projekt tillsammans med organisationen *Operation Bootstrap Africa* (OBA) och av en slump träffar jag organisationens styrelsemedlem Mrs Diane Jacoby i korridoren. Mrs Diane Jacoby, uppväxt i Minnesota, reste till Tanzania när hon var ung och blev mycket fascinerad av landet. Hennes föräldrar var goda vänner med grundaren av OBA, Pastor David Simonson. Diane Jacoby har varit lärare i engelska i tjugo år. I tio år har hon suttit som ledamot i styrelsen för OBA vars grundfilosofi är att hjälpa människor hjälpa sig själva.

Omvårdnadshögskola i Olmotonyi

De vill tillsammans med Mr Mark Jacobson och ALMC:n starta en högskola för omvårdnad. Tanzania är ett av världens fattigaste länder och det finns idag en stor brist på vårdpersonal. I *Olmotonyi Girls Lutheran gymnasium* strax nordväst om Arusha har en utbildningslokal donerats. Skolan går nu igenom ackrediteringsförfarandet med Tanzanias undervisningsministerium och TNMC, rådet för sjuksköterskor och barnmorskor i Tanzania. Skolan kommer att välkomna studenter från hela Tanzania. Urvalet sker genom meriter från gymnasiet. Eftersom sjuksköterskeutbildningen är dyr, planerar OBA att erbjuda stipendier på 1 000 \$ till kvalificerade studenter. Tanzania har en läroplan för sjuksköterskeutbildning och det finns ett antal sjuksköterskesko-

lor i Tanzania som erbjuder certifikat, diplom och examina. Det finns dock ingen i Arusha, med en befolkning på mer än en miljon. Läroplanen kommer att bestå av föreläsningar, fältstudier, laborationer och praktik. Donationerna för att kunna starta sjuksköterskeskolan kommer främst från OBA-anhängare i många delar av USA. Efter ytterligare två möten med Mr Kent Thompson välkomnas jag till Selian och blir erbjuden att arbeta på sjukhuset och samtidigt vara delaktig i undervisningen på den nya sjuksköterskeskolan vilket känns fantastiskt.

Arbetsvisum, swahili och studiebesök

Tillsammans tar vi fram alla papper, examensbevis, kopior av passkort och CV för att ansöka om arbetsvisum. I väntan fylls min vardag av kiswahilistudier och besök på barnhem och sjukhus och jag trivs mycket bra. Det är svårt att ge en bild av vad den tanzaniska vardagen innebär utifrån ett eget perspektiv. Många gånger har jag börjat skriva om mina upplevelser i Afrika men har efter en kort tid känt mig oförmögen att fortsätta på grund av svårigheten att skildra den verklighet som finns här. I förordet till Richard Dowdens intressanta bok om Afrika skriver författaren och poeten Chinua Achebe om svårigheten att berätta historier om Afrika. ”Den som ska skriva dem står många gånger inför ett val, att vända bort blicken från realiteterna i Afrikas förskräckande komplexitet eller besegra Afrikas mysterium genom att framhäva afrikanernas mänsklighet.” Jag håller med för det är just människorna som gör Tanzania så speciellt. Värmen, medmänskligheten, gemenskapen och den vardagliga glädjen där skrattet alltid är nära har gjort ett stort intryck på mig.

Text och foto: **Julia Kempe**

Gas och cashewnötsodlare

Februari domineras av efterdyningar till oroligheterna i Mtwara, som lugnat ner sig efter en rundresa av premiärministern: Utvecklingsprojekt och lokal exploatering av gasen utlovas. Men cashewnötsodlarna i delvis samma regioner är nu uppror över dålig och sen betalning.

Tanzania har slutit ett mycket omfattande handels- och biståndsavtal med Kina. Även Malaysia uppskattas och regeringen vill börja tillämpa en malaysisk utvecklingsmodell för att göra landet till ett "medelinkomstland".

En ny journalistattack och en höghuskollaps i Dar har också fyllt spalterna, samt förstås att Kamerun slogs av Taifa Stars i fotbollskvalet till VM.

Air Tanzania flyger åter Dar–Mtwara.

2 februari – Daily News

Mtwara lugnt efter besök av PM

Lugnet har nu återvänt, tack vare premiärminister Pindas besök. Regeringen har försäkrat Mtwaraborna att merparten av den gas som produceras i Mtwara blir kvar i regionen och kommer att användas för utveckling av de södra regionerna.

De närmaste 20 åren kommer bara 16 % av det som utvinns skickas till Dar, medan 84 % blir kvar i Mtwara och kommer att exploateras lokalt, med maximalt utbyte för folket i området.

3 februari – The Guardian

Utvecklingsprojekt för Mtwara

Regeringen planerar en rad utvecklingsprojekt i Mtwara- och Lindiregionerna som komplement till byggandet av en pipeline mellan Mtwara och Dar, meddelar Kikwete. De omfattar en kraftstation, konstgödsel- och cementfabriker, förbättrade vägar, processindustri för gas samt utbildningsprogram.

6 februari – Tanzania News24

ATCL flyger åter på Mtwara

Air Tanzania Company Limited (ATCL) kommer att återuppta turer från Dar es Salaam till Mtwara. Fyra gånger i veckan avgår en 50-sitsig Dash 8-300.

6 februari – Tanzania News24

Sluta med mutor i rättsväsendet!

President Kikwete uppmanade på nationella juristdagen statens jurister att sluta agera korrupt så att folks förtroende kan

återupprättas, och noterade att klagomålen ökar. Han pekade också på att sen behandling av rättsfallen var en annan orsak till allmänhetens klagomål.

9 februari – Tanzania News24

Första nationella ID-korten klara

De första nationella identitetskorten utfärdas nu, 50 år efter parlamentbeslutet 1963. Regeringen kommer att försäkra sig om att alla som är berättigade kommer att få sitt ID-kort senast 2015. För att nå målet måste NIDA emellertid få större anslag för att öka antalet scannrar för fingeravtryck från 5 000 till 12 000.

Inrikesminister Nchimbi avslöjar att man avser att koppla ihop landets alla nätverk med ID-kortsdatabasen – skattemyndigheten, polisen, telebolagen, immigrationsmyndighet, socialförsäkring, universiteten och valmyndigheten.

12 februari – Daily News

Konkurrensen i luftrummet ökar.

Ankomsten av budgetflyg ses som en välsignelse. Antalet passagerare har ökat. Precision Air säger att ankomsten av nya aktörer på marknaden inte har påverkat deras turtäthet eller destinationsval – de har en kabinfaktor på över 80 %, och över 300 avgångar i veckan från Dar till 18 destinationer inom och utom landet.

Chefen för budgetflyget FastJet säger att de nådde en kabinfaktor på 78,9 % i december med nära 30 000 passagerare.

11 februari – Daily News

Lake Nyasa: Positionering klar

Tanzania har för *Forum of Former African Heads of State and Governments* dokumenterat sin ståndpunkt i fråga om gränsen i Nyasasjön. Tanzania och Malawi ansökte i december hos forumet om medling. Utrikesminister Membe är övertygad om att avgörandet kommer att gå Tanzanias väg. Internationella domstolen (ICJ) har alltid beslutat om gränslinje mitt i vattnet mellan två länder.

14 februari – Daily News

Mtwara får en 400 MW kraftstation

De södra regionerna kommer snart att få gott om el. Tanzania Electric Supply

Company Ltd (Tanesco) och Symbion Power är överens om att bygga en station och 650 km ledning från Mtwara till Songea. Tanescos ordförande Robert Mboma säger att elen kommer att kopplas till huvudnätet via en ledning från Makambako till Songea. Han sa att projektet initierats p.g.a. ökad efterfrågan på el: Cementfabriken i Mtwara kommer att kräva 30 MW medan konstgödsel fabriken behöver 20 MW, Mtwara Airport 6 MW samt Urangruvan i Namtumbo (Ruvuma Region) 30 MW. Han la till att även Moçambique efterfrågat el till sina norra regioner och också Malawi förväntas efterfråga kraft från Tanzania.

15 februari – Daily News

Planer på cashewnötsfabrik i Mtwara

Det finns planer på att bygga en anläggning för att bereda cashewnötter som ska serva Mtwara- och Lindiregionerna. För närvarande är exportvärdet för råa nötter 1 US\$ per kilo, men så snart de är behandlade stiger värdet till 7 US\$.

15 februari – The Citizen

Tanzania ner på Fifas ranking

Tanzania har halkat ner tre platser till nummer 127 på Fifas ranking. Det kommer som en chock då man trott på ett lyft efter att man förra veckan slagit topplaget Kamerun med 1–0. Det senaste laget faller 12 platser till nummer 79. Elfenbenskusten flyttas upp två platser till nummer 12 och är fortfarande det högst rankat i Afrika.

20 februari – Sabahi, Somalia

Kommitté skall se över slaktregler

Kristna är förbjudna att slakta djur för konsumtion tills en av regeringen utsedd ekumenisk kommitté har funnit en lösning på en besvärande konflikt mellan

Premiärminister Pinda lungnade ned Mtwara med sin rundresa.

Inrikesminister Nchimbi vill koppla samman register med ID-kortsdatabas.

muslimer och kristna som resulterat i tre månaders sammanstötningar i Geita- och Mwanzaregionerna. Traditionellt är det muslimerna som slaktat, men nu är konflikten ett faktum, så därför har kommittén utsetts, sa premiärminister Pinda. Oenigheterna kulminerade i Buseresere den 11 februari när muslimska ungdomar drabbade samman med kristna som slaktat en ko och två getter för att sälja dem på lokala marknaden. Pastor Mathayo Machila halshöggs och flera skadades. Polisen har ännu inte arresterat någon för mordet, däremot har Pastor Isaya Rutta som genomförde slakten häktats för brott mot hälsolagarna, uppvigling och för att ha förorsakat Machilas död.

25 februari – The Citizen

Tanzania: Lösning nära om Lake Nyasa
Tidigare presidenterna Thabo Mbeki, Joaquim Chissano och Festus Mogae har sagt att de kommer att inrätta en panel för att medla i gränskonflikten.

26 februari – Daily News

Stärkta band Tanzania – Oman

Tanzania och sultanatet Oman meddelar att man fortsätter stärka sitt långvariga bilaterala samarbete. Vid öppnandet av första sessionen av *Tanzania–Oman Joint Permanent Commission of Co-operation* sa utrikesminister Membe att det finns många områden för samarbete. Ministern presenterade en lång katalog som inbegrep bostäder, vatten, utbildning, hamnar, jordbruk, boskapsskötsel, fiske, infrastruktur, hälsovård, naturresurser, turism, handel, industri, energi.

26 februari – Daily News

Dawasco förlorar 46 % av vattnet

Dar es Salaam Water and Sewerage Company (DAWASCO) förlorar 46 % av sitt vatten på grund av dålig infrastruktur och vandalism. Enligt Dawasco har en del kopplat in sig på rören olagligt, medan vissa använder pumpar så att andra kunder inte får det vatten de ska ha.

1 mars – The Guardian

Religiösa radiostationer stängs

The Tanzania Communications Regulatory Authority (TCRA) har stängt två religiösa radiostationer på sex månader för uppviglande sändning. Imani FM stängdes för att ha uppmuntrat muslimer till bojkott av förra årets folkräkning, medan Kwa Neema FM stängdes för att ha uppmanat kristna att inte äta kött slaktat av muslimer. Stationerna har ålagts att i skrift lova att inte upprepa misstagen. TCRA förbjöd vidare Clouds FM att sända programmet "Jicho la Ng'ombe" under sin morgonshow sedan de haft med ett inslag med stöd för homosexuella äktenskap. Alla stationerna ska också betala vite på 5 m/- (3 100 \$).

6 mars – Tanzania News24

Mer vattenkraft i Iringa planeras

Kitonga Electric Power Company i Tanzania har ansökt om licens hos *Energy and Water Utilities Regulatory Authority* (EWURA) för att producera 150 MW vattenkraft vid Kitonga Valley i Iringaregionen. Av det kommer 140 MW att säljas till Tanzania Electric Supply Company (Tanesco) och återstående 10 MW kommer att distribueras till näraliggande byar. Licensen är på 15 år.

7 mars – Tanzania News24

Form 4 resultat initierar debatt

Över 65 % (126 851) av de tanzaniska eleverna klarade inte 2012 års *form 4 examinationer*, vilket var det sämsta resultatet någonsin. År 2011 klarade 53,6 % proven och år 2010 50,4 %. En undersökningskommission tillsätts nu för att utreda om resultatet beror på dåliga lärare, alltför tekniska prov eller oengagerade elever. Kommissionen kommer att gå tillbaka till tidigare resultat, överväga nyexamination för underkända elever samt bedöma inverkan av flytten av utbildningen från federal till lokal nivå.

En pensionerad 79 år gammal sekundärskollärare säger att ingen längre vill bli lärare. En lärare får 245 000 /- före skatt, medan en skattmas får upp till 4 m/-, ändå handlar de i samma butiker säger han. Vad förväntar ni er?

7 mars – The Citizen

Belöning för tips om överfall

Polisen offentliggjorde igår en belöning på 5 m/- för information om förövarna som allvarligt skadade ordföranden för *Tanzania Editors Forum* (TEF) Absalom Kibanda. Kibanda blev attackerad utanför sitt hus i Dar vid midnatt när han väntade på att grinden skulle öppnas. Motivet för attacken är ett mysterium. De som angrep flydde utan att ta någonting. Kibanda har flugits till Sydafrika för vård.

Ungefär tio journalister och människorättsaktivister har blivit angripna under lika många månader.

Absalom Kibanda, den senaste i en lång rad journalister som angripits.

8 mars – The Citizen

Plan för mobil täckning i bushen

Universal Communication Services Access Fund (UCSAF) har nu skrivit avtal med de fyra företag som vann anbudsgivningen i oktober förra året: Vodacom, TTCL, Tigo och Airtel. UCSAF arbetar för att förbättra tillgängligheten av kommunikationsservice landet. Mer än 2 000 byar saknar fortfarande mobiltäckning.

12 mars – Tanzania News24

Elavbrott ytterligare en tid

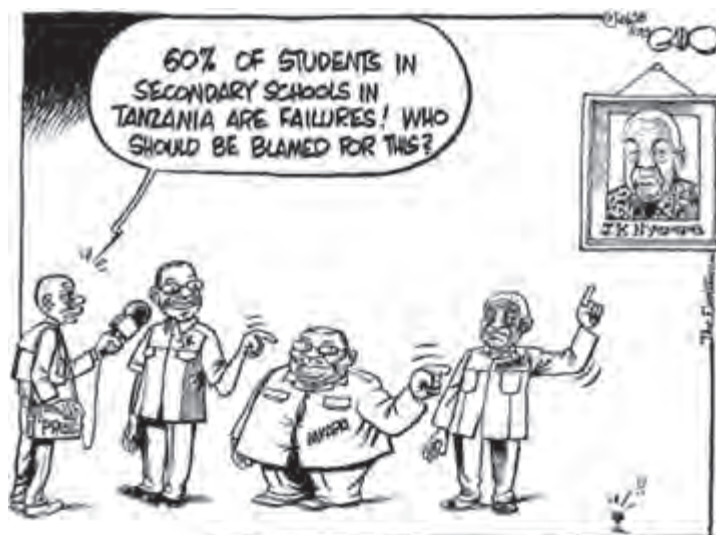
Tanzania har länge plågats av frekventa elavbrott, vilket har varit en hämsko på tillväxten. Tanesco säger nu att de slumpvisa avbrotten kommer att fortsätta ytterligare 18 månader. Sedan hoppas de att den 1,22 miljarder US\$ dyra gasledningen från Mtwara till Dar kommer att vara färdigbyggd. De ständiga avbrotten sker huvudsakligen vid toppbelastning. Föregående år kunde bara 130 MW produceras vid Kidatu, Pangani och Kihansi vattenkraftverk p.g.a. långvarig torka. Landet har ansökt om ett lån på 100 miljoner US\$ från Världsbanken för nödproduktion. F.n. kan kapacitet på 170 MW inte nyttjas i brist på naturgas.

12 mars – Voice of America

Våld mot albinos fortsätter

FN är oroat över de attacker mot människor med albinism som genomförts i Tanzania. Kroppsdelar från albinos används av medicinmän i ritualer som sägs

bringa lycka och välgång. Fyra sådana attacker ägde rum under en 16-dagarsperiod i år – tre av dem mot barn. Raden av attacker började 31 januari i Taboraregionen. En grupp män högg av armen på en sjuårig albinopojke. De dödade honom och hans 95-åriga farfar som försökte skydda honom. 5 februari kom en ny attack och 6 dagar senare ytterligare en. 4 dagar senare blev en 10-årig pojke av med en arm.

Cashewnötsstyrelsen står inte högt i kurs hos odlarna, som får dåligt och för sent betalt.

18 mars – The Guardian

Cashewnötsodlare har svårt få betalt

Odlarna av cashewnötter i landet är på kant med handlarna och kooperativen. De hotar vägra sälja sin skörd till dem. Det mesta som produceras i regionerna köps av kooperativen innan det exporteras till Indien för försäljning. Nu klagar odlarna på att procedurerna är besvärliga och att otillfredsställande kriterier används vid graderingen vilket leder till låga priser. Förra säsongens minskade försäljning hade direkta effekter på bondesamhället: 600 elever försvann från fem olika sekundärskolor i Mtwara-regionen på grund av uteblivna skolavgifter.

Liwale District Commissioner Mbaga hävdar att odling borde vara gynnsam för bönderna och skulle kunna lyfta dem ur fattigdom, men det har blivit tvärtom. Bönderna tvingas titta om att få betalt för sin skörd.

24 mars – Supersports.com

Tanzania slår Marocko i VM-kval

Tanzanias Taifa Stars har noterats för ännu ett fantastiskt resultat. De slog marockanska Atlas Lions med 3–1 i en gruppsspelmatch för kvalificering till VM i fotboll. Matchen spelades i Dar es Salaam. Tanzania ligger nu tvåa i gruppen på sex poäng, ett mindre än gruppleadaren, Elfenbenskusten. Marocko har två poäng och Gambia en.

27 mars – Daily News

Avtal om kinesiskt bistånd

17 överenskommelser har undertecknats mellan Tanzania och Kina, värda 14 miljarder US\$. Finansminister Mgimwa berättar att detta stora belopp ska täcka många strategisk ekonomiska områden och kommer att ha ett direkt inflytande på budgeten för i varje fall de närmaste två åren. En rad projekt kommer att gynnas, t.ex. bredbandsutbyggnad, hamnarna i Bagamoyo och Mtwara samt kraftöverföring.

27 mars – Tanzania News24

LNG-fabrik planeras för gasen

Norska Statoil har meddelat att de funnit 4–6 miljarder kubikfot (tcf) i källan Tangawizi-1 i Block 2. Upptäckten pres-

sar upp blockets möjliga resursvolym till 17 tcf vilket är över Statoils tröskel för kommersiell utvinning. Preliminära diskussioner har börjat om partnerskap med BG-gruppen som driver Block 1. Financial Times rapporterar att en dubbel LNG-anläggning för 14 miljarder US\$ övervägs.

29 mars – Tanzania News24

EU-stöd för vattenprojekt i 7 städer

Ett omfattande projekt för renvattenförsörjning av 7 städer ska genomföras med bistånd på 107 mdr/- från Europeiska Unionen (EU). De är Sumbawanga, Kigoma, Lindi, Mtwara, Babati, Bukoba och Musoma. Programmet kommer att påbörjas budgetåret 2013/14 och beräknas genomföras på två år.

30 mars – The Citizen

HIV minskar men kvinnor utsatta

Antalet HIV-infekterade har minskat något från 5,7 % 2008/2009 till 5,1 % 2011/12. Fortfarande är frekvensen högre bland kvinnor än bland män. Rapporten visar att ca 2 % av befolkningen i åldrarna mellan 15 och 24 är HIV-infekterade, vilket är samma som 2007/08. Generellt sett har HIV-förekomsten minskat märkbart sedan slutet på 1990-talet då den var cirka 15 %. Njomberegionen har den största andelen HIV-infekterade med 14,8 %. Lägst andel har Pemba med 0,3 %.

30 mars – Tanzania News24

Storviltjakt på Massajland?

Konflikt har uppstått om 30 000 massajers framtid. Tanzanias turistministerium offentliggjorde i veckan att de vill avskilja 1 500 kvadratkilometer på gränsen till nationalparken Serengeti till en viltkorridor. Därmed kommer inte massajerna åt sina betesmarker i korridoren. Istället kommer en Dubai-baserad jakt- och safarifirma garanteras tillgång. Femtiofem massajledare har lämnat in en protest till regeringen – storviltjakten kommer att leda till att de drivs från sina faders land.

Ca 66 000 av en miljon massajer finns i det 4 000 km² stora Loliondodistriktet. Korridoren minskar deras marker med nära 40 %. Loliondos högländ ligger in-

Mabwana Samata, en av stjärnorna i landslaget Taifa Stars.

En av räddningsarbetarna vid huskollapsen i Dar där 4 omkom och flera skadades.

klämt mellan Tanzanias två turistmagnet – Serengeti i väst och Ngorongoro i söder.

30 mars – The Guardian

Höghus kollapsar i Dar

Minst fyra personer omkom och ett dusintal blev instängda när ett 14-våningars hus igår kollapsade i hörnan av Indira Gandhi and Asia streets i Dar es Salaam. Dars polischef, Suleiman Kova, sa att 17 andra – mestadels arbetare på byggarbetsplatsen – räddades och kördes till sjukhus för vård. Kova sa vidare att polisen håller förhör med tre ingenjörer med anledning av olyckan. Enligt rykten ska byggnadens ägare ha arresterats på eftermiddagen.

31 mars – The Citizen

BNP 88 miljarder TSh 2017?

Landets ekonomi kommer nästan att fördubblas de närmaste fem åren, men kommer ändå inte att växa i den takt som skulle behövas. Tanzanias BNP spås nå nära 88 mdr/- 2017 jämfört med 45 mdr/- förra året. Tillväxttakten fram till 2017 beräknas till 8 % årligen, medan det behövs 10 % för att en större andel av befolkningen ska lyftas. Tidigare i veckan angav finansminister Mgimwa att 2013/14-års budget kommer att landa på cirka 17,7 mdr/-, vilket innebär en ökning med 17 %. Focus blir på digital teknik, hamnar, järnvägar, el, vatten, utbildning, hälsa, jordbruk och företagservice.

1 april – The Citizen

20 döda vid gruvelycka

Mer än 20 personer befaras ha omkommit när en brant sluttning rasade över en laterittäkt i Arusharegionen. Ögonvittnen säger att mycket regn hade fallit. Enligt polisen hade mer än 20 personer och två lastbilar begravits under stora stenar och lera. Lateritjorden utvinns för att användas vid både hus- och vägbyggen.

3 april – Tanzania News24

Gratis gasol på Zanzibar

I ansträngningar att minska miljöpåverkan på öarna och de negativa effekterna på klimatet har Zanzibar återupptagit sin kampanj med att dela ut gratis gasol. Enligt jordbruksministeriet har cirka 2 300 familjer fått gasen hittills. Det fyra-åriga projektet som avslutas i år syftar till

att minska utsläppen av växthusgaser från skogsskövling.

6 april – The Guardian

Folkräkningen: Dar största regionen

Premiärminister Pinda offentliggjorde igår detaljer från folkräkningen som genomfördes förra året. Dar es Salaam är den största regionen med 4,36 miljoner invånare. Den nationella folkökningstakten har minskat från 3,3 % 1967 till 2,7 % år 2012. Med nuvarande befolkningstillväxt beräknas invånarantalet fördubblas på 26 år med en topp på 90 miljoner år 2050. Tanzania har en befolkningstäthet på 51 invånare per kvadratkilometer.

7 april – Daily News

Sexindustrin kartlagd

Minst 15 000 män vänder sig till kvinnliga sexarbetare, som det finns 7 500 av varje natt i Dar es Salaam, visar forskning av hälsoministeriet om beteende och HIV. Kartläggningen är från 2010.

16 april – The Guardian

Näringslivet gillar Malaysisk modell

Tanzania Private Sector Foundation (TPSF) stödjer regeringens beslut att anta den Malaysiska utvecklingsmodellen som skall få landet att bli en medelklassekonomi. Starten blir budgetåret 2013/14 för sex prioriterade områden: energi och naturgas, transport, jordbruk, vatten, utbildning och resursmobilisering.

20 april – The Citizen

Mobilerna förenklar bankaffärerna

Mbinga Community Bank, Mufindi Community Bank och Mwangi Community Bank i Iringa och Kilimanjaro-regionerna tillåter nu sina kunder att sätta in pengar via M-Pesa – en pengaservice för mobiltelefonen från Vodacom. De tre bankerna har öppnat möjligheten efter att de fått stöd av Bill & Melinda Gate's Foundation.

22 april – Daily News

Hamnarna har ökad kapacitet

Tanzania Ports Authority (TPA) skördar nu frukterna av tunga investeringar i utrustning och personal. TPA har investerat 10,4 miljoner € i fyra moderna kranar för containerhantering i Dar och Tanga, samt utbildning av maskinoperatörer. Varutrafiken i Dars hamn har ökat

med 20 % till 8 314 000 ton hanterat gods p.g.a. höjd effektivitet.

23 april – The Citizen

Regeringen pressas om pensionsfond

Parlamentet har uppmanat regeringen att betala nästan \$4 miljarder till Public Sector Pension Fund (PSPF). Skulden härstammar från 1999 när alla statligt anställda lades in i en pensionsplan, utan att staten tidigare bidragit till fonden.

23 april – AllAfrica

"Bodaboda" trafik skall regleras

Tanzanias trafikverk kommer att utfärda riktlinjer för de avgifter som motorcyklar i trafik (Bodaboda) och trehjulingar i trafik (Bajaj) har rätt att ta ut. Det sker efter de kraftiga prishöjningar som daladala i Dar och långfärdsbussarna från Dar nyligen genomfört, där vissa bodaboda- och bajajförare sedan hakat på höjningarna.

23 april – AllAfrica

Samtal om Zanzibars naturresurser

Representanter för öarna och fastlandet skall träffas för att diskutera hur naturresurserna ska fördelas – oljan och gasen finns med på agendan. Båda parter generaladvokater ska arbeta på hur en lösning ska se ut där man i godo delar på resurserna. Gällande konstitution anger att unionen förfogar över naturresurser som guld, diamanter, koppar, olja och gas.

25 april – AllAfrica

Ny fiber mellan huvudstäder

Kenya Data Networks (KDN) har förlängt sitt fibernät in i Tanzania och kommer att vara den första operatören som knyter ihop Östafrikas huvudstäder Nairobi, Dar es Salaam, Kampala och Kigali i ett enda fibernät. Den nya 120 km långa länken från Nairobi till Namanga på gränsen mellan Kenya och Tanzania är en av ett antal förbättringar som kommer att öka kapaciteten i nätet.

KDN köptes nyligen av Liquid Telecom som har byggt Afrikas största fibernät. Den största vinsten med att bygga samman KDN:s och Liquid Telecoms fibernät är att trafiken mellan Sydafrika och Östafrika inte längre behöver gå över Europa.

26 april – BBC

Cashewnötsodlare i upplopp

Ungefär 20 hus har i protest bränts ner av cashewnötsodlare i södra Tanzania. Husen tillhör medlemmar i regeringspartiet CCM. Problemen började när odlarna betalades till ett lägre pris än man kom överens om i höstas. Nu har mer polis skickats till regionen för att stoppa oroligheterna.

26 april – Sabahi

Licens för urangruva i Selous

Tanzanias beslut denna månad att ge licens för att öppna en stor urangruva i Selous Game Reserve kan göra landet till en av världens fem största producenter av uran.

27 april – The Guardian

Skatteindrivning kritiserad av MP

Parlamentsledamoten Mpina från Kisesa menar att regeringen har förlorat miljar-der från sektorerna telekom, fiske, skogsbruk och gruvindustrin. Tanzania förlorar årligen 525 mdr/- i inkomst genom skatteundantag enbart i gruvsektorn.

27 april – Daily News

One-stop-border-posts

Förra veckan antog East African Legislative Assembly (EALA) lagförslaget One-stop-border-post som blir lag när alla fem EAC-presidenterna skriver på vid mötet i Arusha. Bygget av en gränsövergång där man endast behöver stanna en gång vid Holili i Arusharegionen är redan avslutat, en liknande station vid Namanga gränsen i Arusha blir färdig tidigt nästa år.

28 april – AllAfrica

Ny vattenledning till Dar påbörjad

Nu har man börjat lägga den länge efterlängtrade pipelinen för vatten som ska gå parallellt med de tre gamla ledningarna från Lower Ruvu Treatment Plant. Den nya ledningen kommer också att minska läckaget som för närvarande är 49 % orsakat av skador på huvudledningen som har varit på plats sedan år 1976. Den har haft två stora läckor i över tio år. Arbetet med den nya ledningen kommer att kosta 120 mdr/- och ta 15 månader.

28 april – The Citizen

Parlamentet vill höja vattenbudget

Regeringens ovana att inte uppfylla löften, snåla budgetar m.m. fick parlamentarikerna att i år att förkasta budgetförslaget från vattenministeriet för 2013/2014. Parlamentsledamöterna lade sina ideologiska strider åt sidan och formade en enig front mot regeringens negligering av vattensektorn. Man konstaterade också att de satsningar som fanns var på städerna, inte på landsbygden som har de största problemen med vatten.

Parlamentets talman Makinda fick bordlägga frågan i väntan på ett ny proposition.

Nykomling i Dar: 3-hjuliga bajajen kom-pletterar minibussarna daladala.

Susan Lyimo, MP från oppositionens Chadema, var en av dem som opponerade mot budgetpropositionen.

Syprojekt på Tumaini

En viktig del av med vårt arbete för Tumaini Children's Center är att hjälpa till att hitta sådant som kan generera egna inkomster dels till projektet, och som i förlängningen kan hjälpa ungdomar att få en egen försörjning. Som ett led i detta arbete planerade vi, tillsammans med Tumainis ledning, att starta ett syprojekt

Visionen är att få några som vill utveckla sina kunskaper i sömnad så de kan sy dels till försäljning och dels för att undervisa andra i sömnad.

Noggrannhet och hög kvalitet skall vara utmärkande för allt arbete i TCC detta gäller även sömnadsarbetet.

Under hösten 2012 får vi möjlighet att starta syprojektet. Starten blir att jag leder en kurs där just noggrannhet och hög kvalitet har högsta prioritet.

Deltagarna i kursen är fyra kvinnor som redan har mer eller mindre syvana, och heter Regina, Levina, Beatrice och Asimwe.

Studiebesök

Vi börjar med att göra ett par studiebesök först till Ilemera där vi fick en inblick i hur de arbetar med sin syutbildning. Eleverna var mycket ivriga att visa allt de hade sytt.

Vi gör också ett besök på Kashosi, en skola som katolska kyrkan driver och som har syutbildning.

Från båda besöken fick vi med oss en del som kan vara värdefullt för oss att ta vara på.

På kursens första dag sitter fyra förvåntansfulla kvinnor och väntar när jag kommer till receptionen. Vi börjar med att gå igenom syftet med kursen och hur jag tänkt lägga upp de fyra veckor vi har på oss. Eftersom flickorna inte pratar engelska finns Hosea, Tumainis lärare, till hands som tolk.

Det mesta finns att köpa i Tanzania men mycket är av sämre kvalitet, särskilt saxar. Från Sverige hade jag därför med var sitt "sykit" med sytillbehör som kan vara bra att ha, bl.a. bra saxar. Men jag har också gjort en del inköp i Bukoba.

Pappersmönster introduceras

Något som blir helt nytt för flickorna är att använda pappersmönster. Jag har med mig och ritar under tiden mönster till skjortor, kortbyxor och klänningar i olika storlekar. Så småningom förstår de fördelen med att i en del sammanhang kunna

använda färdiga mönster i olika storlekar. Det förtar inte på något sätt deras tidigare kunskap att sy efter kroppsmått.

Genom att sy skjortor, kortbyxor och klänningar i olika storlekar och i olika material gavs tillfälle till träning i noggrannhet vid tillklippning, sy hållbara sömmar t.ex. vändsöm och fällsöm, sy i blixtlås, sy i skjortkrage, göra fina knapphål och sy i knappar, göra jämna fina fållar m.m.

Träning ger färdighet.

Jag är imponerad över deras iver att vilja lära mer och lära nytt. Varje morgon klockan 9.00 sitter de vid sina symaskiner ivriga att börja dagens arbete.

Slirande remmar

Första dagens största bekymmer var slirande remmar på symaskinerna. Så efter första dagens slut åker Regina, jag och Hosea (som tolk) iväg till stan för att hitta fungerande remmar till alla symaskinerna.

När alla maskiner är OK fungerar sömnaden av olika kläder superbra, de är imponerande duktiga.

För att underlätta förståelsen mellan oss gör jag lappar med sömnadstermer

Fortsättning ►

Lisbeth Williamsson med sina elever på fyraveckorskursen på Tumaini hösten 2012.

► på svenska, engelska och swahili och sätter upp på väggen, det blir bra övning för oss alla. Tjejerna får träna lite engelska och jag försöker lära mig lite uttryck på swahili, om inte annat kan vi peka på lapparna.

Examensprov

Veckorna försvinner fort och snart är det dags för examination och kursavslutning. De får en summa pengar var för att själva gå till stan och köpa det tyg och övrigt material som de behöver till att sy en skjorta och en klänning. Efter ett par timmar är de tillbaka med jättefina tyger. Redovisning av kvitto och pengar går gällant.

De skall helt på egen hand sy en skjorta och en klänning, de får hjälpa varandra, men jag skall hålla mig borta från syrummet. De har tre dagar på sig.

Själva avslutningsdagen börjar med att jag granskar det de har sytt och kommenterar deras sömnad både det som är bra och det som kunde varit bättre. Över lag har de gjort ett väldigt bra arbete, precis som jag förväntat mig.

Sedan är det dags att förbereda utställningen med allt det de sytt under kursen. Jag känner både glädje och stolthet när jag ser allt de har gjort under dessa veckor, de kan verkligen vara stolta över sig själva.

Som överraskning har de dessutom har sytt en dress till mig i perfekt storlek utan att ha tagit ett enda mått, jag blir övervåldigad.

De här kvinnorna har fått gåvan av Gud att använda sina händer till sömnadsarbete. Vår förhoppning är att de på ett ansvarsfullt sätt skall använda den gåvan både för Tumainis skull och för sin egen skull.

Bild och text: **Lisbeth Williamsson**

Give Opportunity en organisation som ser möjligheterna

Give Opportunity utbildar drygt 100 barn och ungdomar i engelska varje år. Organisationen har snabbt blivit ett mycket uppskattat utbildningscentrum i Taboraregionen. Organisationens ledning består uteslutande av ungdomar med ett brinnande intresse för mänskliga rättigheter och utveckling.

Det har gått drygt två år sedan idén om *Give Opportunity* föddes och sedemera ledde till den organisation som nu utbildar tanzaniska barn och ungdomar i engelska. Ordförande och grundare för organisationen, Jennifer Edlund, reste ner till Tanzania för att volontärarbeta under hösten 2010. Under sin tid i Tanzania arbetade Jennifer bland annat som engelsklärare. Hon möttes av barn och ungdomar med stora visioner och drömmar – drömmar som ofta var beroende av engelskalkunskaper. Hon insåg snabbt att behovet av engelskutbildning var stort och att det ofta saknades organiserade kurser där barn och ungdomar kunde utveckla sin engelska utöver det som de fått lära sig i skolan. Detta behov kombinerat med en tanke om att kommunikation och utbildning är fundamentala delar i samhällsutveckling skapade det som idag är känt som Give Opportunity.

Edward Lembo

Organisationen styrs för tillfället av en styrelse om fem svenska studenter. Utöver det arbetar en handfull personer i en "allt-i-allo-roll" där de hjälper organisationen på olika sätt. I Tanzania har organisationen en fältansvarig, Edward Lembo, som i samarbete med distriktskolledningen väljer ut duktiga lärare att leda utbildningen. Han för en så gott som daglig dialog med styrelsen i Sverige där han kommer med och tar emot feedback på arbetet.

John Ng'ombeyapi

Arbetet med den ekonomiska biten nere i Tanzania sköts av organisationens ekonomiansvarige, John Ng'ombeyapi. Hans huvudansvar är att sköta löneutbetalningarna. Även han för en kontinuerlig dialog med styrelsen. Slutligen får man inte glömma bort alla de fantastiska lärarna som varje dag ser till att organisationens syfte – utbildning – upprätthålls.

Styrelsens arbete är uppdelat i två kategorier. Marknadsföring och arbete med organisationens inre. Marknadsföringsarbetet innefattar att föreläsa om organisationen och mänskliga rättigheter samt dela ut lappar och synas i olika delar av Sverige för att på så sätt locka till sig nya medlemmar. Arbetet med organisationens inre handlar om att sköta om det ekonomiska samt föra en dialog med ansvariga i Tanzania för att kunna kontrollera och utveckla arbetet där nere.

Eftermiddagsskola

Utbildningen utövas i terminer om tre månader och sker dagligen efter den ordinarie skolgången. Under dessa tre månader utbildas ungdomarna i grundläggande engelska och allt avslutas sedan med ett terminsprov där eleverna slutligen erhåller ett certifikat som talar om att de har genomgått engelskutbildningen hos Give Opportunity. De lärare som lär ut engelska åt organisationens vägnar arbetar även som lärare i den ordinarie skolgången i Tanzania. Det arbete de gör för organi-

sationen är således utöver deras vanliga arbete. Trots att tiden är knapp, så lär eleverna sig oerhört mycket på den korta tiden och viljan att lära sig är imponerande. Bristande engagemang från eleverna är inget som organisationen har några som helst problem med.

Det slutliga provet som eleverna examineras i skrivs ihop av fältansvarige Edward Lembo tillsammans med lärarna för respektive lärosäte. Provet som sådant brukar normalt innehålla en blandning av glosförhör och meningsuppbyggnad. När provet är hopsatt skickas det via e-post till styrelsen i Sverige som får godkänna provet innan det är dags för examination.

Marknadsmässiga löner

Alla som arbetar i Tanzania, från fält- och ekonomiansvarig till alla lärare, får

lön för sitt arbete. Med hjälp av Edward Lembo ser organisationen till att lönen som betalas ut är marknadsmässig. Give Opportunity erbjuder således inte bara utbildningsmöjligheter, utan skapar även i viss mån arbetstillfällen. Våra unga lärare får en ovärderlig erfarenhet samtidigt som de tjänar lite extra pengar.

Precis som för i princip alla nystartade organisationer är pengar ett ständigt huvudbry. Give Opportunity finansieras av medlemsavgifter och privata månadsgivare. Vid enstaka tillfällen har organisationen även fått sponsring från företag och fått stipendier, men det som håller verksamheten levande är medlemmarnas bidrag. Årsavgiften för medlemmar är 100–200 kr beroende på ålder, vilket gör att organisationen nästan är beroende av sina månadsgivare för att kunna hålla

igång verksamheten. Med hårt arbete har organisationen lyckats öka månadsgivarantalet något och strävar ständigt mot att locka till sig fler personer som brinner för samma sak.

Utbildning och kommunikation

Organisationen vilar på grundtanken att utbildning och kommunikation är nyckeln till en positiv samhällsutveckling. Så gott som samtliga universitet i Tanzania bedriver undervisningen på engelska. Drömmen att någon gång kunna utbilda sig vidare bygger alltså till stor del på att man kan språket och eftersom övertygelsen inom organisationen är att utbildning är nyckeln, vill organisationen gärna hjälpa eleverna att kunna söka sig in på sina drömutbildningar.

För tillfället huserar organisationen i Taboraregionen med Nzega som en slags utgångspunkt. På längre sikt vill Give Opportunity sprida sig, först i hela Tanzania, men långsiktigt även till andra delar av kontinenten. Organisationens har alla de rätta instrumenten för att nå dit. Behovet finns, likaså viljan att nå dit. Två år efter att idén föddes står organisationen stadigt och har utbildat ett hundratal barn och ungdomar. Med den stora utvecklingspotential som finns blir det mycket spännande att se var organisationen står om, säg, två år.

Text och foto: **Daniel Eriksson**

Starta er egen studiecirkel!

2:a upplagan av
vår populära
parlör nu ute
+
Studiehandledning

Kan köpas på
watatu.jetshopfree.se

www.watatu.se/swahili, info@watatu.se, 070-694 00 79

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

✓ Kunskap ✓ Erfarenhet ✓ Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!
(Tour Africa är en del av Tranås Resebyrå)

Välkommen!

Tel: 0140 - 375 010
e-post: africa@tranås-resebyrå.se
Hemsida: www.tranås-resebyrå.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

Makaragosis are back

Up to the 1960s in Zanzibar, the Karagosi* show was the main Eid attraction, both for kids and grown-ups at Mnazi Mmoja grounds, followed by a ride on the wooden merry-go-round and a picnic on the grass with family and friends.

The Karagosi show is a revival of the old custom, favourite of all Eid-celebrating crowds of olden days. The performance combines live actors and puppets on stage together in a funny, enchanting performance.

The organizers are Creative Solutions and the dramatist Issak Esmail Issak collaborating in their second summer production, "Ruya na Rabia". Their first collaborative production, "Children of the Sea" took place in early July 2012.

Ruya na Rabia takes place in the 30s and 40s in Makunduchi village on southern Unguja. The play is based on one of several published short stories by Issak Esmail Issak. The language is Swahili.

Synopsis

Ruya and Rabia are twins. One of them influences the other in habit and action so strongly that no one is able to tell them apart. Soon Rabia is lost at sea during Mwaka Koga (finalizing the year after Ramadhan and Eid).

Ruya grieves and becomes ill. When she recovers she discovers she has inherited Rabia's magic, whereby she is able to make those near her imitate all her actions. When the Prince of Zanzibar pays

the village a visit chaos ensues as a result of Ruya's magic. In the end, through forces beyond ordinary man, Ruya and Rabia forge the concept of freedom from influence.

Ruya and Rabia is a comedy for young and old, played by trained young Zanzibari actors, exquisite puppets created by Aida Ayers at Creative Solutions and with original freshly composed music.

The show was performed at Creative Solutions Centre at Mangapwani to which transport to and from is provided.

The organizers hope with this revival to catch new audiences of newer generations and also to raise funds for the Centre.

Lars Asker

**Puppets: from Turkish Karagöz: Black eye, the name of the lead character of the traditional Turkish puppetry called Pusch & Judy show in English, popularized during the Ottoman period.*

It came to Zanzibar via the Kingdom Chutch in today's Gujarat. People originating from Cutch where specialists in dance, theatre and music.

*Spectators at the CSRS Centre at Mangapwani.
Photo: CSRS*

Biographies

Mbarouk Saad

CEO and co-founder of CSRS. Mbarouk is in charge of student development and academics of CSRS.

Aida Alice Ayers

Project Director and co-founder of Creative Solutions Resource Systems (CSRS). Aida is a visual artist whose work has been shown in the Americas, Africa and Europe.

Issak Esmail Issak

Zanzibari born dramatist working and living in USA and Norway. His plays have been produced in Norway, South Africa, Italy, Iran and USA. Issak has been published both in Norway and USA.

CSRS

Creative Solutions Resource Systems is a non-profit community learning centre, located in the village of Manga-pwani, 27 kilometres from Zanzibar town and one kilometre from the beach. It is a grass roots organization providing access to education through both traditional and modern systems. CSRS focuses on adult alternative learning, through the arts.

CSRS strives to unleash the creative energy within each individual through participatory workshops, classes and demonstrations. CSRS is committed to the philosophy of creating solutions through self-help.

They collaborate with Betty's Daughter Arts Collaborative, LLC from USA which "is a cultural arts direct action group that inspires, enlivens, and incites justice and transformation of individuals and communities through creativity, cultural arts practices and radical expressiveness."

From the home page of CSRS

Eid al-Fitr

Eid al-Fitr (Arabic: *Īd al-Fitr*) "festival of breaking of the fast", also called Feast of Breaking the Fast, the Sugar Feast, the Sweet Festival and the Lesser Eid, is an important religious holiday celebrated by Muslims worldwide that marks the end of Ramadan, the Islamic holy month of fasting (sawm). The religious Eid is a single day and Muslims are not permitted to fast that day. The holiday celebrates the conclusion of the dawn-to-sunset fasting during the entire month of Ramadan. This is a day where Muslims around the world try to show a common goal of unity.

Lars Asker

Svetans årsmöte 2013

Den 13 april träffades ett 20-tal medlemmar på Tanzania house i Täby. Tyvärr hade både nuvarande ordförande Fredrik Gladh liksom den blivande ordförande Johanna Andersson blivit sjuka. Två representanter från forskarnätverket berättade om sin forskning. Johanna Bergsten berättade om *Mobiles are not for girls – access and use of mobile phones and Internet among youth in Southern Highlands, Tanzania* och Louise Mattsson delade med sig av sina erfarenheter när det gällde *Agroforestry as a mean towards women's empowerment? The case of Vi-agroforestry in Karagwe, Tanzania*. Båda presentationerna var mycket uppskattade och ledde till en hel del frågor och diskussioner hos publiken. Louise föredrag finns sammanfattat på annan plats i tidningen. Johanna återkommer med en sammanfattning av sin forskning när hennes uppsats är klar.

Efter en mycket god tanzaniansk lunch berättade Petra Szabo helt kort om sitt samarbete med barnboksförfattaren och konstnären John Kilaka. Petra är själv barnboksförfattare och illustratör och hon och John har samarbetat i skolklasser både i Sverige och Tanzania. I slutet av april kommer John Kilaka åter till Sverige för att hålla workshops i några svenska mellanstadieklasser. Vidare ska Petra och John arbeta med sitt gemensamma barnboksprojekt.

Därefter vidtog årsmötesförhandlingar. Ove Engström valdes till mötesordförande. Valberedningen hade gjort ett lysande arbete och fått ihop en ny styrelse som speglade en mångfald både vad gäller ålder och anknytning till Tanzania. Den är fortfarande dock starkt kvinnodominerad. Det var mycket roligt att höra att det inte varit svårt att få ihop den nya styrelsen och att det fanns flera potentiella styrelsemedlemmar som inte kom med denna gång. Nya ordförande Johanna Andersson och vice ordförande Johanna Bergsten kommer att arbeta tätt tillsammans nästan som i ett delat ledarskap.

Så här ser den nya styrelsen ut

Ordinarie ledamöter i styrelsen:

Ordf Johanna Andersson Nyval 2 år
Kassör Helena Honkanen Nyval 2 år
Johanna Bergsten Nyval 1 år
Fredrik Gladh Nyval 1 år
Lars Asker Omval 1 år
Liisa Riihimäki Omval 1 år
Heléne Lindh Omval 1 år
Rehema Prick Omval 1 år
Emma Kreü Nyval 1 år

Suppleanter i styrelsen:

Daniel Rusana Omval 1 år
Harriet Rehn Nyval 1 år
Helen Stigsson Nyval 1 år
Monica Johansson Nyval 1 år

Efter litet strul med revisionsberättelsen löste sig det hela och den gamla styrelsen beviljades ansvarsfrihet och vi alla har stora förhoppningar om ett fortsatt strategiskt, konstruktivt och kreativt styrelsearbete under det kommande året.

Tanzanias ambassad påminde om Swahilidagen 15 juni som planeras av Kenyas, Tanzanias, Ruandas och Kongos ambassader. Det passar Habari som hand i handske eftersom vi planerar ett temanummer om Swahili för Habari nr 3 2013.

Eva Löfgren

Foto: Jon-Erik Rehn

Crazy river

Crazy river är titeln på en bok av Richard Grant och den galna floden är Malagarasi som rinner upp i Burundi och följer gränsen mot Tanzania i ungefär åtta mil. Sedan fortsätter den österut men svänger så småningom åt väster för att slutligen rinna ut i Tanganyikasjön. Den är Tanzanias näst längsta flod och Grant vill utforska den eftersom ganska lite är skrivet om den. Han tänker ta sig hela vägen från källorna till utloppet. Det blir inte riktigt så, för det visar sig inte vara alldeles enkelt att utrusta en expedition med följeslagare och vägvisare.

Richard Grant är en brittisk flera gånger prisbelönad rese-skildrare bosatt i Arizona i USA. Han medverkar i flera tidskrifter, har givit ut fler böcker och arbetar även med dokumentärer för TV, den senaste från Etiopien.

I Burtons och Spekes fotspår

Han börjar på Zanzibar där han först träffar en avdankad golfspelare som visar honom runt bland barerna och en och annan sevärdhet. Efter mycket om och men hittar han så småningom en person som är villig att mot rundlig betalning föra honom åtminstone en del av vägen. Han lämnar Zanzibar och följer sedan i Burtons och Spekes fotspår den gamla slavvägen västerut. Han berättar mycket om Speke och Burton och deras vedermödor och misslyckanden tills de skiljer sig åt. Det ger anledning till reflektioner om skillnaderna i förhållandena då och nu.

Stor flotte och lite vatten

Man når slutligen fram till floden och färdas på den i en stor gummiflotte. Det är expeditionsledaren och några afrikanska medarbetare som ofta får göra grovjobbet när det gäller att släpa flotten över land när det är för grunt att flyta på vattnet. Det är många problem eftersom det är torrtid och följaktligen lågt vattenstånd. Ibland stöter man på vilda forsar som inte heller är seglingsbara. Man måste hela

tiden lita på lokala vägvisare som ofta kommer med motstridiga uppgifter och kräver mycket betalt av mzungu. I vissa områden är de utsatta för stor fara genom att komma i skottlinjen mellan tjuvjägare

där han har bestämt och fått löfte om en intervju med presidenten Paul Kagame. Självklart reflekterar han över relationerna mellan hutu, tutsi och twa och skillnaderna mellan Burundi och Rwanda.

I Rwanda kommer han också till Nilens källor viket Burton ju aldrig gjorde.

Biståndssvängen

Han upplever att det finns alltför många biståndsorganisationer med flotta kontor och bostäder och som har inrättat det bekvämt för sig och försvarar sig med att de bedriver utveckling viket han ironiserar över

Han träffar många intressanta och välvilliga människor men är ändå rätt pessimistisk när det gäller framtiden. Efter tre månader på resande fot är han glad att få återvända till USA.

Boken är spännande och försedd med ett bra och fylligt register och noter men det jag saknar är en karta för många av de ortnamn som nämns har jag inte kunnat hitta på mina kartor

Nyakanazi, Kibondo bridge, Kagera Nkanda och Malagarasi town.

Han beskriver också ganska många ölkvällar med tillhörande prostituerade och han är upprörd över fattigdomen, tiggeriet, korruptionen, dryckenskapen och kriminaliteten.

På Internet finns mycket att läsa om Malagarasi för den som vill veta mer.

Katarina Beck-Friis

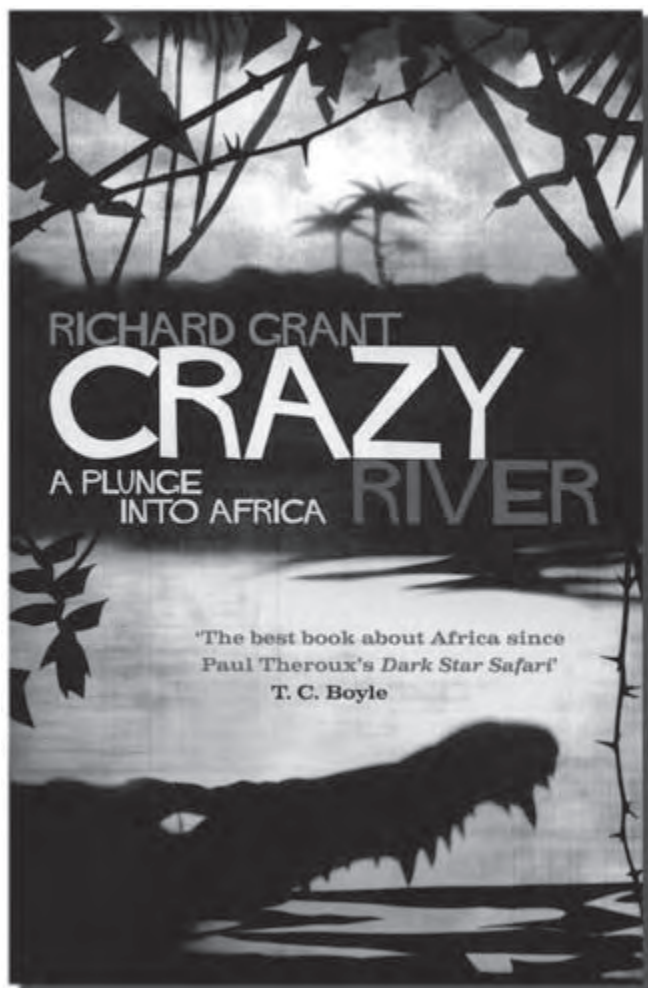
Crazy river, Exploration and folly in East Africa.

Grant, Richard

New York Free Press 2011

ISBN 978-1-4391-5414-4

<http://books.simonandschuster.com/Crazy-River/Richard-Grant/9781439154144>

och viltvårdare eller i närheten av banditer. De färdas genom viltreservat och där finns förstås både flodhästar och krokodiler för att inte tala om alla tsetseflugor och malariamyggor. Flera gånger är de färdiga att ge upp och den sista etappen från Uvinza till sjön företas i en förhyrd motorbåt.

Hela tiden har expeditionsledarens landcruiser följt dem landvägen och resan avslutas i Kigoma där sällskapet skiljs åt.

Burundi och Rwanda, Nilens källa

Grant fortsätter sedan till Burundi med båt men utan att leta efter Malagarasis källor. Han fortsätter sedan till Rwanda

Berättelser om föremål från Afrika

Wilhelm Östberg är docent i socialantropologi, tidigare afrikaintendent vid Etnografiska museet och nu gästforskare vid kulturgeografiska institutionen vid Stockholms universitet.

Han har många års fältforskning bakom sig. Hans nyutgivna bok ”Nyttan av en halv kalebass” handlar i huvudsak om museers kunskapssyn och berättar teknik, vems och vilkas föremål skall bevaras?

Boken är mycket vackert illustrerad av Tony Sandin, med nytaga fotografier av afrikanska föremål.

Boken är utgiven i samband med Etnografiska museets utställning ”Magasinet – en etnografisk skattkammare”, men kan utmärkt väl läsas som en fristående bok.

Boken innehåller beskrivningar av vardagsföremål och att genom dem närma sig vardagen på ett sätt som varken nyhetstexter eller reseskildringar kan göra.

Texterna har olika inriktning, ibland etnografiska detaljer, ibland glimtar av de människor som tidigare ägt föremålen och om föremålens liv innan de blev museiföremål.

I boken ges många fina exempel på föremål hur de har använts i det dagliga livet men också hur de har förändrats över tid!

Nyttan av en halv kalebass

Vilket är det vanligaste föremålet på den afrikanska landsbygden?

Författaren sätter en slant på att det är halvkalebassen. Man ser den på alla gårdsplaner stå lutade mot en vägg eller undanställda i något skyddat hörn med grönsaker eller annat i. Man kan dricka vatten eller öl ur dem, äta ur dem eller förvara spannmål i dem. Krukmakare förvarar lera i dem och ibland blir de resonanslådor för tumpianon.

Författaren berättar om den svenske etnografen Gerhard Lindblom som 1910–1911 dokumenterade ristningar gjorda på halvkalebasser. Ristningarna på kalebasserna föreställde ofta berget Kilimanjaro, krokodiler, zebbor, noshörningar, ormar, grodor, pallar och mynt.

Lindblom konstaterar att man dekorerade sina kalebasser av estetiska skäl. ”Möjligtvis kan någon medicinman ha gjort magiska tecken på sin utrustning. Men på det hela taget är det ren utsmyckning”.

På 1970 talet råkade konstnären Peter Nzuki i Nairobi titta i Lindbloms mono-

grafi från hans hemtrakter och han blev fascinerad. Han började rista kalebasser som såldes på museer och gallerier. Brorsonen Patrick har fortsatt sin farbrors arbete men till skillnad från dem som för hundra år sedan ristade på kalebasserna lägger han in betydelser i mönster och bilder. Han gör gärna kalebasser som beskriver livet på landet, det kan handla om boskap, bin eller danser.

Författaren antyder att det kan vara en anpassning till turistmarknaden.

Kanske vill man ha ett folkloristiskt minne med sig hem från Afrika?

Vad ska man samla till ett museum?

Wilhelm Östberg ställer sig frågan vad man ska samla till ett museum! Han kommer fram till att man ska samla vackra ting förstås men också ”nyckelföremål” som blir till dörrar, till den kultur man vill lära känna. Hur känner man igen ett nyckelföremål?

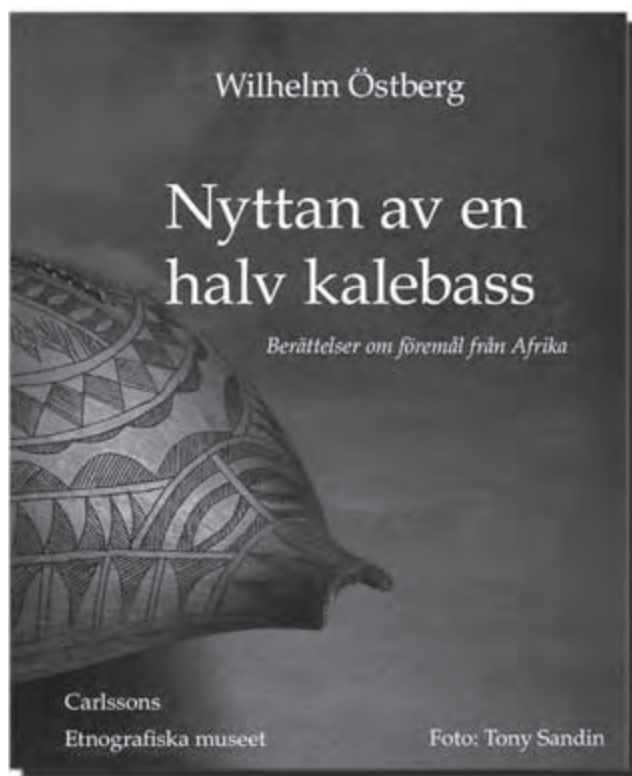
Författaren beskriver en ung kvinna som tillsammans med andra kvinnor och barn högg upp stenblock i centimeterstora stenar som de samlade i högar. Varför gjorde hon det? Wilhelm Östberg menar att han i den situationen borde ha frågat om hennes livssituation, men modet svek honom. Istället inköptes vackert formade lerkrukor och tyger. Författaren menar att

museibesökare i Sverige och Tanzania berövades en möjlighet att få veta mer om Ugogo än att där finns färgstarka tyger!

Flip flops

Författaren beskriver föremål som Habaris läsare är väl förtrogna med.

Flip flops är vardagsskorna för många tanzanier, men en driftig ung man Dickson Charles (19 år) har utvecklat vardagsskon. Han försåg vanliga flip flops med en ny innersula av getskinn, remmarna ersatte han med nytt skinn och

dekorerade det med pärlor, allt är sytt – inget lim har använts. Han har gjort en förändring av ett massproducerat föremål och gjort ett nytt med hjälp av lokala material. Hans ambition var att kunna försörja sig och att göra något vackert och användbart.

Författaren skriver ”visst vore det trist om hans skor bara skulle glädja förbipasserande resenärer och bli en fjäder i hatten för biståndsbyråkrater och museiintendenter”.

Fortsättning ►

► Vad kan museer berätta om Afrika?

Ett intressant kapitel i boken ställer frågan vad var det i den afrikanska konsten som var så lockande för många konstnärer vid sekelskiftet. Exempelvis Braque, Matisse, Brancusi, Modigliani skaffade egna samlingar. Man intresserade sig för formspråket. Man visste inget om vad skulpturer och dansmasker inneburit för dem som tillverkat dem eller använt dem, utan byggde sina egna föreställningsvärldar om det "primitiva", det mystiska och intuitiva.

Picasso hade t.ex. 110 skulpturer och masker från Afrika. Han valde inte de "bästa" föremålen utan sådana som han hade nytta av i sitt arbete. Föremålen från Afrika tangerade de problem han själv stod inför i sitt eget liv och konstnärskap.

Författaren menar att de afrikanska skulpturerna och dansmaskerna deltar i människors liv.

De skrämmar och roar, gestaltar och undersöker existentiella erfarenheter.

Dansmaskerna och skulpturerna återskapas ständigt eftersom de utsätts för fukt och termiter och de måste ofta förbättras innan de ska framträda." På museet möter man sloknade kvarlevor av maskerna. Vackra men själva föreställningen pågår någon annanstans".

Ett etnografiskt museum försöker levandegöra kulturer och samhällen utanför vår egen tradition. De vill visa att världen är större, alternativen fler än de vi råkat födas in i. Föremålen ska föra oss närmare andra människors erfarenheter och insikter – världen blir rikare.

Wilhelm Östberg menar ändå att det i stor utsträckning är specialister från huvudstäder som bestämmer hur ett område ska representeras i de nationella museerna.

Han önskar att man kunde ta ett steg till: Att det var lokalsamhället som bestämde och fick en inköpsbudget och kameror att fotografera med. Människorna skulle själva formulera vad man ville berätta om sitt samhälle och sin vardag! En intressant tanke!

En läsvärd bok som rekommenderas.

Monica Wohlgemuth

Bwana Bernander

Våren 2013 examineras 37 studenter från Stockholms dramatiska högskola, i 9 olika områden inom scenkonst. Avgångsstudenterna skapar, producerar och medverkar i 17 olika slutproduktioner i Stockholm, Uppsala, Västerås, Malmö, Jönköping, Linköping och Sydafrika i samarbete med institutionsteatrar, fria grupper, andra högskolor eller helt och hållet i avgångsstudenternas egen regi.

Bwana Bernander – en monolog om en son som söker sin far som på 70-talet avbröt sina läkarstudier för att flytta till Tanzania och arbeta som lärare – i samarbete med Kulturhuset. Premiär 18 maj på Kulturhuset, spelas därefter 19–29 maj på Stockholms dramatiska högskola.

Nordiska Afrikainstitutet bör upphöra som myndighet

-Regeringen har inte använt sig av Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala i någon större utsträckning. Institutets styrka är dess forskning och den kan ges bättre förutsättningar inom ett lärosäte, säger Statskontorets generaldirektör Yvonne Gustafsson.

Nordiska Afrikainstitutet är en svensk myndighet med ett nordiskt åtagande som utöver den egna forskningen om Afrika har till uppgift att sprida information om forskning, föra en aktiv policydialog och tillhandahålla ett bibliotek.

Bättre förutsättningar inom ett lärosäte

Nordiska Afrikainstitutet liknar i dag mer ett forskningsinstitut än en myndighet. Man bedriver fri forskning på samma sätt som vid universitet och högskolor. Institutet har heller inte lyckats bli den rådgivare för utformningen av biståndspolitik som regeringen har förväntat sig. Det finns därför inga skäl att bedriva verksamheten i myndighetsform. Den kan ges bättre förutsättningar vid ett lärosäte och Uppsala universitet är bäst lämpat eftersom det sedan länge samarbetar med institutet.

Ompröva Sveriges nordiska åtagande

Institutet styrs och finansieras i dag gemensamt av de fem nordiska ländernas regeringar. Statskontoret ser dock inte några större möjligheter för att det ska kunna fortsätta utan anser att regeringen bör ompröva Sveriges nordiska åtagande för Afrikaforskningen.

Om Nordiska Afrikainstitutet

Institutet bildades 1962 och har bl.a. till uppgift att främja forskning om den sociala, politiska och ekonomiska utvecklingen i Afrika i de nordiska länderna. Verksamheten omsätter närmare 50 miljoner per år och finansieras av de nordiska länderna där Sverige står för en majoritet. Institutet ligger i Uppsala och har 48 anställda varav 25 är forskare.

Bi-bistånd

Anette och Peter Murless är utsända från Strängnäs stift som föreståndare för *Irente Biodiversity Reserve* där de driver ett biodlingsprojekt. Skogarna i Usambarabergen har utmärkt flora som ger pollen och nektar till bina. En av de senaste aktiviteterna är biodling i större skala. Honung är mycket eftertraktad i Tanzania. Det finns baskunskaper i biodling bland grupper och enskilda men kvaliteten behöver förbättras om den skall kunna sälja. Man behöver lära sig mer om marknadsföring för att kunna lansera honungen. En relativt liten ekonomisk insats kan leda till arbetstillfällen och förbättrade villkor för befolkningen samtidigt som arbetet med att bevara regnskogen och den biologiska mångfalden i området gynnas.

Kyrkans tidning 2013:10

Kofösarkampanj i Eskilstuna

Eskilstuna församling satsar i tre år på att fösa ihop så många kor de bara kan tillsammans med en församling i Meru. Familjen kan ansöka om att få en dräktig ko som ger mjölk och dynga som kan användas till jordförbättring. Den första kalven måste lämnas till projektet så att en annan familj kan få samma nytta längre fram. Nu satsar man på att få ihop så många kor som möjligt. En ko kostar 3 500 kr och ger 8 liter mjölk per dag ef-

ter den första kalven. Det är lätt att förstå nyttan med detta projekt.

Kyrkans tidning 2013:6

Vänstift

Biskoparna Benson Bagonza och Thomas Söderberg har undertecknat ett femårigt avtal om samverkan runt miljöfrågor, musik och kyrkans samhällsansvar. Svenska kyrkan har haft förbindelse med Karagwe under lång tid, även innan det blev ett eget stift. Orsa församling har redan undertecknat en överenskommelse om samarbete på lokal nivå säger vice ordförande i stiftsstyrelsen Karin Perers.

Läs mer om Karagwe-stiftet på www.karagwe-diocese.org.

Kyrkans tidning

-I Tanzania har man enbart pappersdokumentation som inte får plats på arkivhyllorna utan ligger lite här och där. Ibland försvinner dokument eller äts upp av diverse smådjur, säger Tommy Österberg och menar att det gör att det är öppet för bedrägerier. Därför vill man rädda sitt fastighetsregister så fort som möjligt. Det preliminära syftet med projektet i Tanzania kommer att vara att hjälpa landet att få ordning i sina register. Anna Tibaijuka har tittat på det projekt som Lantmäteriet och *Ministry of Lands* bedriver i Kenya och tycker det har fungerat väldigt bra och det är något liknande man nu vill ha i Tanzania, säger Tommy Österberg.

Vi vill att Lantmäteriet hjälper oss med det här eftersom vi litar på Lantmäteriet. De har hållit på med landadministration i över 300 år och vi i bara 50 år, sa Anna Tibaijuka. Detta är väldigt positivt för oss, säger Tommy Österberg. Han har arbetat med liknande projekt i både Botswana och Kenya.

Rent vatten gör skillnad

År 2008 initierade Lionklubbarna i Åhus, Reng Höllviken och Hörby projektet *Lions Rent Vatten* (LRV) för Tanzania. Genom att förse byar, skolor och sjukhus med rent vatten kan LRV förebygga sjuk-

domar, minska barndödligheten, underlätta vården samt ge bybor och barn livskvalitet och framtidshopp.

År 2009 skapades ett nätverk i Morogoro och kontakt knöts med Dr Peter Nkulila som lokal koordinatör. Vi inventerade vattenbehoven och utvecklade en projektstrategi. År 2010 startade

projektet Melela I och fler började utredas. Lions Guvernörsråd utsåg LRV till profilprojekt vid Radiohjälpens insamling för Världens Barn 2010 och 2011. Med denna uppmuntran, och ökat ekonomiskt stöd, kunde LRV förlängas och hjälpinsatsen dubblas. I mars 2013 är vi engagerade i elva projekt för 87 000 bybor, 22 skolor samt 14 sjukhus och BB-kliniker. Vår ambition är att – trots oförutsedda dröjsmål – kunna genomföra projekten senast under 2014.

I Tanzania bor 32 miljoner människor på landsbygden. Hälften saknar rent vatten och 40 procent är barn. LRV:s målgrupp är byar, dispensärer, hälsocenter, BB, skolor, barnhem etc. i Morogoro Region med 2 miljoner invånare.

I Melela, där 3 500 bybor de senaste 20 åren fått handpumpa vatten vid två grunda brunnar, märks stor skillnad sedan de i mars 2011 fick vatten från LRV:s djupbörade brunn:

- Läkare, barnmorska och patienter har rent, kallt och gott dricksvatten inomhus. Ett par tvättställ (som ersatt en rostig tunna), en dusch och en golvtoalett är en enorm förbättring för hälsa, hygien, behandling och vårdstandard.

- Kirurgin är säkrare, förlösningarna har ökat med 43 procent sedan 2010.

- Med tappställe nära skolan slipper barnen släpa med sig tvivelaktigt rent vatten från hembyn, lärarna kan undervisa om vattenhygien och risken för kolera, diarréer och ögonsjukdomar har minskat.

- Flera bybor har jobb med att sköta vattenverk, bevaka tappställen eller ta upp små men nödvändiga vattenavgifter för underhåll och reparationer.

- Människor är tacksamma för att inte längre behöva koka allt vatten.

- Fler invånare söker sig till tryggheten – nya hus har byggts eller uppförs. En höjdpunkt vid vårt återbesök i Melela november 2012, var mötet med en grupp småbarn i skoluniform som fnittrande pekade och på swahili ropade "Jambo Bw Maji" (Hej herr Vatten). En hälsokomst från invigningen året innan då de fick ballonger och reflexer och fick tillfälle att plaska i ett symboliskt vattensprut, det värmdes i hjärtat! Stort tack till alla som är delaktiga i att LRV kan göra skillnad. Ert förtroende och tålamod stärker i synnerhet när angelägna vattenprojekt inte utvecklas alls så snabbt som vi i Projektgruppen hade önskat.

Projektgruppen för *Lions Rent Vatten*
www.lionsrentvatten.se

Massajbesök i Stockholm

HiNation kan med glädje meddela att *Rafael ole Moono* kommer att besöka Sverige i mitten på maj. I samband med Rafaels besök arrangeras den 15 maj en välgörenhetsmiddag på Hotell Hellsten i Stockholm, där alla intäkter går till ett projekt för att förse massajer med ljus och laddning – självklart i form av HiLights. Om du vill bidra och delta, läs inbjudan här. Leif Josefsson som anordnade våra fälttester i Tanzania har även sammanfattat vår resa i ett bildspel på Youtube, se www.hination.org.

HiNation® was founded in 2008 by Linda Krondahl, M.Sc. Chemical Engineering and Technology Management. Our mission is to provide the best solar powered products to people around the globe, focusing on two markets—Outdoor users www.hination.com and Off-grid users www.hination.org.

Tanzania vill ha hjälp med fastighetsregister

Tanzanias minister för land och bostättningsfrågor, Anna Tibaijuka och Lantmäteriets GD Bengt Kjellson har upprättat en avsiktsförklaring.

Ökad egenmakt för kvinnor genom agroforestry

Den svenska biståndsorganisationen Vi-skogen är aktiv i Karagwe i nordvästra hörnet av Tanzania, där de bland annat utbildar bönder i agroforestry, trädplantering samt effekter av klimatförändringar.

Agroforestry är en jordbruksmetod som motarbetar ett flertal av de klimatförändringseffekter som finns i regionen, såsom jorderosion och svårigheter med vattenupptagning. Genom att införa agroforestry kan man även uppnå ett mer diversifierat jordbruk liksom skapa möjligheter till koldioxidlagring.

Jordbrukare utan makt

Utöver de effekter som hittills nämnts finns det även anledning att se över hur agroforestry kan hjälpa kvinnor att öka sin egenmakt. Kvinnor i utvecklingsländer är de främsta användarna av naturresurser och därmed de som påverkas mest av klimatförändringar – men de står allt som oftast utan ekonomiska resurser eller bestämmandemakt. Ett flertal FN-organ, liksom *World Development Report 2012*, beskriver hur kvinnors tillgång till resurser och bestämmande kan åtgärda strukturella jämställdhetsproblem och samtidigt öka på jordbruksproduktion och minska hunger. Frågan är då hur detta ska ske och om agroforestry kan vara till någon hjälp i denna process.

Master-studie

Min Master-studie, som genomfördes i Karagwe i samarbete med Vi-skogen, utgick ifrån ett antal olika variabler som kunde styrka eller hämma kvinnors deltagande i Vi-skogenprojektet "Trees sustain life". Som resultat rörande kvinnornas deltagande och engagemang i organisationens aktiviteter kunde följande konstateras. Kvinnorna kunde, genom sin tillgång till land, ansluta sig till projektet och tillämpa agroforestrymetoder på jordbruket. Via agroforestrymetoden skapades en ökad jordbruksproduktion vilket medförde ökade inkomster efter försäljning på marknaden. På grund av en kulturell syn på vilka grödor som hör till kvinnor och vilka som hör till män var det fortfarande männen som i högsta grad tog hand om de högre inkomster som kom från så kallade "cash-crops" såsom matbanan eller kaffeböner.

Mikrokreditgrupper

Kvinnorna hade sin inkomst från låginkomstgrödorna, "subsistence-crops", och de pengar de tjänade på dessa grödor överfördes allt som oftast till mindre mikrokreditgrupper. Via dessa grupper fick alla medlemmar möjlighet att spara samt ta lån, något kvinnorna tidigare hade haft

begränsad tillgång till. Genom att ha mikrokreditgrupper där såväl kvinnor som män deltog skapades en förstående kultur för verksamheten från männens sida – agroforestry hade tidigare setts på som ett "kvinnogöra" då kvinnorna oftast var de som haft möjligheten att medverka under seminarierna Vi-skogen höll. I kvinnornas fall innebar dessa grupper att de själva fick kontroll över sparande samt vad lånen skulle gå till.

Det bör nämnas att kvinnorna i området där studien genomfördes hade ansvaret för att inhämta vatten såväl som ved till hushållen, tidsslukande uppgifter som de flesta kvinnorna på lång sikt hoppades reducera genom att plantera fler träd samt investera i vattentankar för regnvatten.

Ytterligare en effekt av den inkomst den ökade produktionen gav var att ett flertal kvinnor hade startat sidoverksamheter eller att de under skördeperioder börjat hyra in arbetare för att minska den egna arbetsbördan.

Sammanfattningsvis hade Vi-skogens projekt "Trees sustain life" ett antal positiva effekter på kvinnors bestämmanderätt liksom tillgång till resurser. Den främsta effekten av agroforestry-jordbrukets avkastning var att kvinnorna gavs av möjligheten att spara och låna i mikrokreditgrupper. Dessa grupper styrkte kvinnornas ekonomiska rörlighet och därmed indirekt även deras bestämmandemakt på hushållsnivå. Utmaningar som bestod var främst de kulturella begränsningar som fanns i området rörande exempelvis landägarskap samt försäljning och inkomstfördelning av olika grödor. Vidare utbildning om kvinnors lagstiftade rätt till land vid äktenskap och deras bestämmanderätt över detta land kan säkerligen öka på samarbetet på hushållsnivå och på så vis skapa ytterligare positiva effekter av projektet.

Text och bild: **Louise Matsson**

